

SAVONIA

■ OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
KULTTUURIALA

KUOROASUN SUUNNITTELU KUOPION ORTODOKSISEN SEURAKUNNAN LAPSIKUOROLLE

TEKIJÄ: Kaarina Peräsalmi

Koulutusala Kulttuuriala			
Koulutusohjelma Muotoilun koulutusohjelma			
Työn tekijä(t) Kaarina Peräsalmi			
Työn nimi Kuoroasun suunnittelu Kuopion ortodoksisenseurakunnan lapsikuorolle			
Päiväys	23.5.2014	Sivumäärä/Liitteet	66
Ohjaaja(t) Pirkko Tenkama			
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Kuopion ortodoksinen seurakunta ja Savon ammatti- ja aikuisopisto			
<p>Tiivistelmä</p> <p>Kirkkolaulu kuuluu olennaisena osana kaikkeen ortodoksisen kirkon toimintaan. Kuoroja on paljon ja kuorot laulavat kaikissa jumalanpalveluksissa. Kuorolaiset laulavat tavallisesti omissa asuissaan, mutta konserteissa lauletaan yhtenäisesti pukeutuneina tai kuoroasuissa. Kuopion ortodoksisessa seurakunnassa ei aiemmin ole ollut käytössä lasten ja nuorten kuoroasuja.</p> <p>Opinnäytetyön tavoitteena on suunnitella ja valmistaa malliasu Kuopion ortodoksisen seurakunnan lapsi- ja nuorisokuoron laulajatyöille ja -pojille. Tavoitteena on suunnitella kuoroasun perusmalli, joka sopii erilaisin asustein muunneltuna monenlaisiin tilaisuuksiin ja ohjelmistoihin. Tavoitteena on kaavoittaa ja sarjota malli kuoroasujen valmistusta varten ja laskea kuoroasujen tilaajalle aiheutuvat kokonaiskustannukset.</p> <p>Kuoroasujen suunnitteluprosessi kuvataan opinnäytetyössä lähtötilanteesta valmiiseen mallikappaleeseen asti.</p> <p>Kuoroasun suunnittelussa on käytetty apuna Illustrator- vektorigrafiikkapiirto-ohjelmaa. Käytön tavoitteena oli oppia ohjelman sujuvampaa hallintaa ja tuottaa esityskuvia, mallistolakana ja tuotekortit sekä toimeksiantajaa että valmistajaa varten.</p> <p>Suunnittelu- ja valmistusprosessi on toteutettu kriittis-realistisena evaluaatioprosessina, jossa seurakunnan edustajat ovat olleet reflektointiryhmänä mukana koko prosessin ajan. Mukana ovat olleet kanttoreiden ja kuorolaisten lisäksi kirkkoherra, pukuvaston hoitaja ja muutamat aktiiviset seurakunnan käsityöläiset ja ikonimaalarit. Useiden tapaamisten ja koeversioiden ja kokeilujen arvioinnin jälkeen lopputuloksena päädyttiin yhteiseen näkemykseen yhtenäisestä kuoroasusta asusteineen ja mallipuku valmistettiin. Kuoroasujen suunnittelun rinnalla suunniteltiin ja valmistettiin asut myös kanttoreille.</p> <p>Lopputuloksena syntyi sopimus 20 kuoroasun valmistamisesta Savon ammatti - ja aikuisopistossa ammatillisen projektityön yhteydessä syksyllä 2014. Kuoroasut valmistuvat Kuopion ortodoksisen seurakunnan katedraalin 110-vuotisjuhlaan 6.12.2014 ja Savon ammatti- ja aikuisopiston opiskelijat saavat yhteistyöminnan kehittämisen seurauksena tehdä oppimistehtäviä työelämäyhteydessä.</p> <p>Kuoroasujen asianmukaisten käyttö-, huollettavuus- ja säilyttämisominaisuuksien saavuttamiseksi tuotteisiin etsittiin laadukkaat ja käytännölliset materiaalit, joille tehtiin pesu- ja hankauskesto-</p> <p>testit.</p>			
Avainsanat Kuopion ortodoksinen seurakunta, kuoroasu, lapsikuoro, liturgiset värit, vaatetussuunnittelu			

Field of Study Culture			
Degree Programme Degree Programme in Design			
Author(s) Kaarina Peräsalmi			
Title of Thesis The Design of a Choir Costume for the Child Choir of the Kuopio Orthodox Parish			
Date	23.5.2014	Pages/Appendices	66
Supervisor(s) Pirkko Tenkama			
Client Organisation /Partners The Orthodox Parish of Kuopio and Savo Vocational College			
<p>Abstract</p> <p>Chant is an essential part of all operations of the Orthodox Church. There are plenty of choirs and they sing in all the services. Normally the members of choirs perform in their own outfits, but in concerts they tend to dress in a uniform way or in choir costumes. Hitherto there existed no uniform choir costume for the children or the adolescents of the choirs of Orthodox Parish of Kuopio.</p> <p>The objective of the thesis is to design and manufacture the model of the choir costumes for the children and the adolescents, both for boys and girls, of the choirs of Orthodox Parish of Kuopio. The aim is to design a prototype of the choir costume, which can be modified with alternative accessories to be compatible with various events and repertoires.</p> <p>The aim is also to draft a pattern and construct pattern for manufacture of choir costumes and calculate the total costs for the subscriber.</p> <p>The design process of the choir costumes is described in the thesis from the starting point to the finished showpiece.</p> <p>Illustrator vector graphics program was used in the design process. The objective of the usage of this application was to advance the management of the program, produce presentation pictures, model board, product cards for both the client and the manufacturer.</p> <p>The design and manufacture of the prototype has been carried out as a critical-realistic evaluation process, where the representatives of the parish acted as a reflective group during the whole process. Also the cantors, the members of the choir, the vicar, the wardrobe mistress, a few active craftswomen members of the parish and icon painters participated in the process.</p> <p>Following multiple meetings, test versions and fittings, a mutual decision of the uniform choir costume for both children and adolescents was reached. Also, the costumes for the cantors of the choirs were designed.</p> <p>As an outcome the contract of manufacture of 20 choir costumes in Savo Vocational College concurrently with vocational project-course in autumn 2014 was made. The choir costumes will be finished by the 110th anniversary of the Cathedral of Orthodox Parish of Kuopio on 6th December, 2014. As a result of development of cooperation with a real employer party the students of Savo Vocational College will have opportunities to do learning exercises with actual client.</p> <p>In order to achieve appropriate usability, maintainability and storage features from the point of view of the users and to find practical materials with high quality for the choir costumes, washing and abrasion resistance tests were carried out.</p>			
Keywords Kuopio Orthodox Parish, choir costume, child choir, liturgical colours, clothing design			

SISÄLTÖ

1	LÄHTÖKOHDAT JA TARKOITUS	5
1.1	Toimeksianto kuoroasujen suunnittelusta ja valmistamisesta	5
1.2	Yhteistyötahot ja yhteistoiminnan kehittäminen	6
1.2.1	Tutustuminen Kuopion ortodoksiseen seurakuntaan	6
1.2.2	Savon ammatti- ja aikuisopisto vaatetusalan kouluttajana.....	11
1.3	Ammatillinen projektityö ja kuoroasujen suunnittelu ja valmistaminen	11
2	TYÖN STRATEGISET JA MENETELMÄLLISET VALINNAT	13
2.1	Tuotesuunnittelu reaaliajassa arvioitavana prosessina.....	13
2.2	Kuoroasun ominaisuuksien kartoittaminen.....	16
2.3	Tiedonkeruu yhteistyötahoilta	17
3	JUMALANPALVELUSPUVUT JA KIRKKOTEKSTIILIT ORTODOKSISESSA KIRKOSSA.....	20
3.1	Jumalanpalveluspuvut.....	20
3.2	Liturgiset värit.....	25
3.3	Värien viestit ja symboliikka	27
3.4	Kuvioiden symboliikka	28
4	KUOROASUN MALLIN SUUNNITTELU	30
5	MALLIKAPPALEIDEN VALMISTAMINEN	32
5.1	Uusia mallikappaleita	34
5.2	Mallin täsmentyminen	36
5.3	Materiaalien valinta ja testaukset	40
5.3.1	Materiaalien pesutestit ja tahranpoisto	43
5.3.2	Materiaalin hankauksenkesto	46
6	KUOROASUN MALLIKAPPALEEN ESITTELY.....	46
6.1	Muuntuva kuoroasu	46
6.1.1	Saumaratkaisut.....	54
6.1.2	Mallistolakana ja tuotekortit	55
6.2	Arvio valmistuskustannuksista	57
7	PÄÄTTÖANALYYSI.....	60
7.1	Kuoroasun mallin arviointi	60
7.2	Toimeksiantoprosessin arviointi.....	61
7.3	Kuoroasun valmistuksen jatkotoimenpiteet	61
8	LOPUKSI	62
9	LÄHTEET JA MUU AINEISTO	64

1 LÄHTÖKOHDAT JA TARKOITUS

1.1 Toimeksianto kuoroasujen suunnittelusta ja valmistamisesta

Erilaisia lapsikuoroja ja nuorisokuoroja on seurakunnassa ollut aina. Kuorolaiset laulavat tavallisesti omissa asuissaan, mutta konserteissa lauletaan yhtenäisesti pukeutuneina tai kuoroasuissa. Kuopion ortodoksisessa seurakunnassa on jo muutaman vuoden ajan ollut suunnitteilla saada lapsi- ja nuorisokuoroille yhtenäinen kuoroasu konsertteja ja kuorojen valtakunnallisia yhteistapahtumia, sekä muitakin tilaisuuksia varten. Opinnätetyömahdollisuudesta kuulin syksyllä 2013.

Alun alkaenkin olin ajatellut opinnätetyökseni kokonaisuutta, jossa voisin kehittyä muotoilijana ja myös saada konkreettista tekemistä ja hyötyä työhöni Savon ammatti- ja aikuisopiston vaatetusalan ammatinopettajana. Hyvät yhteydet työelämään ovat tärkeitä ja tämän prosessin läpikäytyäni luulen tietäväni, mitä se parhaimmillaan voi tarkoittaa. Aihe oli siksikin mielenkiintoinen, että ortodoksisten kirkkotekstiilien ja jumalanpalvelusasujen käyttö ja ulkonäkö ovat tarkoin määritelty malliensa, väriensä ja symboliensa puolesta. Tekstiilikonservaattori Leena Säppi kertoi että, ortodoksisten kuorojen esiintymispuvuista ei mitään virallista ohjesääntöä ole olemassa.

Seurakunnassa oli jo muutaman vuoden ajan keskusteltu aiheesta ja yhtenäisten kuoroasujen tarpeesta ja oltu yhteydessä Kuopion Muotoiluakatemiaan. Kuoroja on paljon ja kirkkolaulu kuuluu olennaisena osana ortodoksisen kirkon toimintaan. Suunnittelun alkuvaiheessa ilmeni, ettei kuoronjohtajina toimivilla kanttoreilla ole työasuiksi suunniteltuja asuja samalla tavalla, kuin esimerkiksi papistolla tai lukijoilla. Tehtäväkseni tuli suunnitella kuoroasu valmiiksi syksyllä 2014 toteutettavaa valmistusta varten. Tavoitteena oli löytää ja testata tuotteisiin paras mahdollinen materiaali ja laskea kustannukset. Jotta riittävän tarkat kustannuslaskelmat voitiin tehdä, se edellytti myös tuotteiden kaavoittamista ja leikkusuunnitelmien tekemistä jo tässä vaiheessa. Tähän tavoitteeseen pääsemiseksi otin tavoitteekseni hyödyntää opintojen aikana oppimiani itselleni uusia Illustrator piirto-ohjelmaa ja Grafis-kaavaohjelmaa ja samalla siten vielä syventää ymmärrystäni näiden ohjelmien käytöstä.

Suunnitteluni lähtökohtana oli ortodoksiseen pukuhistoriaan tutustuminen niin muotoilijan, kuin ammatinopettajankin näkökulmasta katsoen. Tavoitteeksi tuli suunnitella sellainen kuoroasu, joka tyydyttäisi seurakunnan tarpeita ja ilahduttaisi lasten ja nuorten mieltä. Mikäli voisin suunnittelullani vielä helpottaa myös kuoronjohtajien asuhuolia, olisin mielestäni onnistunut tehtävässäni.

Opinnäytetyöprojektini jatkosuunnitelmiksi kaavailtiin kuoroasujen valmistus ammatillisen projektityön yhteyteen nykyiselle työpaikalleni Savon ammatti- ja aikuisopistoon. Asujen toteutus tapahtuisi syksyllä 2014. Tämän suunnitelman mukaan kuoroasut tulisivat valmiiksi 14.11. mennessä Tampereen Ortodoksia kirkkolaulupäiviä varten. Toinen merkittävä tapahtuma on seurakunnassa vietettävä Pyhän Nikolaoksen katedraalin 110-vuotisjuhla 6.12.

Aluksi oli monta kysymystä: Kuinka lähden viemään tätä prosessia eteenpäin? Mistä tai keltä saan parhaimman tiedon, millainen lasten kuoroasun tulisi olla? Kuinka perehdyn minulle vieraaseen ortodoksisuuteen? Miten yhdistän tähän muotoilijana toimimisen, jo olemassa olevan osaamiseni ja opettajana toimimisen? Kuinka asujen valmistus Savon ammatti- ja aikuisopistossa myöhemmin voidaan toteuttaa ja kuinka aikataulutus onnistuu? Yhteenvetona voi kuitenkin todeta, että muotoilijana kehittymiseni ja oman oppimiseni kannalta tämä oli tärkeä tehtäväkokonaisuus, joten toimeksianto tuli siis, kuin tilauksesta.

1.2 Yhteistyötahot ja yhteistoiminnan kehittäminen

Tehtävänäni Savon ammatti- ja aikuisopistossa on ollut lisätä työelämäyhteyksiä opiskelijoiden oppimistehtäviin. Siksi oli luontevaa luoda Kuopion ortodoksisen seurakunnan ja Savon ammatti- ja aikuisopiston välille yhteys, josta olisi hyötyä molemmille osapuolille tulevaisuuttakin ajatellen. Tarkoitus on kartoittaa opinnäytetyön tekemisen rinnalla laajasti seurakunnan pukujen tarvetta tulevaisuudessa ja suunnitella niiden toteutusmahdollisuuksia. Pukuvaraston hoitaja Anna-Liisa Vainiomäki kertoi, että nykyään, kun kirkkokunnan ompelimoa ei enää ole, jumalanpalveluspukuja ja muita työvaatteita valmistetaan vapaaehtoistyönä omassa seurakunnassa tai niitä tilataan mm. luostareista, Valkovenäjältä tai Kreikasta.

1.2.1 Tutustuminen Kuopion ortodoksiseen seurakuntaan

Seurakunta perustettiin v.1846 ja aluksi seurakuntalaisia oli muutama sata. Kuopion alueella on ollut ortodokseja jo ainakin Suomen sodan (1808–09) ajoista alkaen. Ensimmäinen rukoushuone rakennettiin Kuopioon 1820–30-luvulla. Arkkipiispan istuin siirtyi Kuopioon jatkosodan jälkeen, jolloin seurakunnan pääkirkosta tuli katedraali. Katedraali on siis koko kirkkokunnan pääkirkko. Nykyään seurakuntaan kuuluu noin 4 050 jäsentä. Kuopion ortodoksinen seurakunta on väkiluvultaan Suomen kolmanneksi suurin. (Taljakka, 2013)

Kuopion ortodoksisessa seurakunnassa toimii monia toimintapiirejä. Lastenkerhot, ikonimaalauspiirit, kuorot, ym. ryhmät kokoontuvat seurakuntatalojen tiloissa ja kodeissa.

Isaksonin suunnittelema Kuopion ortodoksisen seurakunnan pääkirkko Pyhän Nikolaoksen katedraali (kuva 1.) on vihitty käyttöön 3.1.1904. Peruskorjaus on tehty v. 2003–2004 ja uudelleen käyttöön kirkko on vihitty 12.9.2004. Kirkkosalin ja alttarin erottaa ikonostaasi-seinä. Kirkkosalin oikealla puolella on piispanistuin ja tila kuoroa varten. Jumalanpalveluksissa ei käytetä soittimia, vaan kaikki kirkkomusiikki on kuoro- tai yksinlaulua. Kirkon kellot kutsuvat jumalanpalvelukseen ja niitä on kaikkiaan seitsämän. (Hirvonen 2008)

KUVA 1. Pyhän Nikolaoksen katedraali (Peräsalmi 2013-11-23.)

KUVA 2. Seurakunnan lapset isä Timon kanssa yhdessä tärkeimmistä esiintymispaikoista kirkossa (Vuosikertomus 2013.)

Lapset osallistuvat monenlaiseen toimintaan seurakunnassa. Esityksiä on usein seurakuntatalolla olevissa tapahtumissa (kuvat 3 - 4.)

KUVA 3. Pääsiäisenä lapset esiintyivät tutussa paikassa seurakuntatalolla (Vuosikertomus 2013.)

KUVA 4. Kuoroharjoituksissa laululeikki Elia Pietarisen johdolla (Peräsalmi 2013-11-28.)

Kävin toimeksiannon alkumetreillä seuraamassa lasten kuoroharjoituksia. Lapset lauloivat ja leikkivät Elia Pietarisen johdolla, joka toimi tuolloin kuoronjohtajan sijaisena. Kuvissa 3 ja 4 taustalla näkyy Petros Sasakin maalaama seinäfresko.

Kuva 3 on Uspenskin katedraalista Helsingistä, jonne kuoron esiintymismatkat suuntautuvat joka vuosi. Kuoro laulaa myös kodeissa perhejuhlissa ja kuorotapahtumissa ympäri Suomen.

KUVA 5. Uspenskin katedraali (Copyright © 2013 Hagelstam.)

Ensimmäinen kosketus opinnäytetyömaailmaan oli lauantai-illan vigilia marraskuussa 2013. Kirkon liturginen vuorokausi alkaa illasta. Vuorokauden ensimmäinen jumalanpalvelus on illalla toimitettava ehtoopalvelus (Pietarinen 2012).

Hyppäys mustasta illasta kirkon kirkkauteen ja loisteeseen antoi hyvän ensivaikutelman. Silloin paikalla sattui olemaan myös ponomareja, jotka ovat ortodoksisen kirkon alttaripalvelijoita (kuva 7 ja 8, s.10). Heidän tehtävänä on auttaa piispaa ja papistoa jumalanpalveluksissa alttarissa. Ponomarit ovat poikia tai miehiä, poikkeuksena naisluostarit joissa on tähän tehtävään siunatut naiset. He voivat olla myös lapsia (Pyykkönen 2014, 7 - 8.) Seurasin siis tarkasti heidän toimiaan ja katselin heidän päällään olleita asuja. Tunika-mallinen asu sai muotonsa varmasti ajatuksissani jo tuona päivänä. Kiinnitin huomiota myös väreihin, joita käytettiin. Tämän tutustumiskerran jälkeen perehdyin aiheeseen kirjallisuuden, internetin ja paikanpäällä tapahtuneen havainnoinnin avulla.

Kirkolla olleen "Laulakamme yhdessä iloiten!" - ilmoituslehden kuva (kuva 6, s.10) on pi-
ristävä ja herätti mukavia ajatuksia tulevasta suunnittelutehtävästä.

Matka voi alkaa.

KUVA 6. Lapset laulavat iloiten (Peräsalmi 2013 -11-23.)

KUVA 7.

KUVA 8.

Kuvissa 7 ja 8 etualalla ponomarit Pyhän Nikolauksen katedraalissa toimittamassa tehtävänsä (Peräsalmi 2013-11-3.)

1.2.2 Savon ammatti- ja aikuisopisto vaatetusalan kouluttajana

Savon koulutuskuntayhtymä, johon Savon ammatti- ja aikuisopisto kuuluu, perustettiin elokuussa 2003. Savon ammatti- ja aikuisopiston lukuvuosi 2014 -2015 on yhdestoista toiminnan historiassa. Varkauden lukio tuli mukaan vuonna 2009. Näiden vuosien aikana Savon ammatti- ja aikuisopistossa on suoritettu lähes 25 000 tutkintoa ammatillisessa peruskoulutuksessa, ammatti- tai erikoisammattitutkinnoissa. (Savon ammatti- ja aikuisopisto 2014.)

Vaatetusallalla koulutetaan vaateompelijan perustutkintoon, ompelijakisällin ammattitutkintoon ja pukeutumisneuvojan erikoisammattitutkintoon. Toimin tällä hetkellä pääsääntöisesti vaatetusalan kouluttajana aikuisille, mutta käyn tarvittaessa opettamassa myös nuorisoasteella. Oppilaitoksemme tavoitteena nyt ja lähitulevaisuudessa on suunnata oppimista entistä enemmän työelämän yhteyteen yhteistyössä yritysten ja muiden toimijoiden kanssa. Tässä toimintatavassa näytöt toimivat oppimistulosten arvioinnin työkaluna. Tarvitsemme siis jatkuvasti yhteistyökumppaneita, joiden kanssa toimia.

Tässä opinnäytetyön toimeksiannossa tulee täytetyksi kaikki ammatillisen projektityön ammattitaitovaatimukset. Lisäksi täyttyy vaateompelu ja asiakaspalvelu-kokonaisuudessa oleva ”suunnittelun perustana pukeutumisen historian ja etikettipukeutumisen vaatimusten tunteminen”.

1.3 Ammatillinen projektityö ja kuoroasujen suunnittelu ja valmistaminen

Ammatillinen projektityö kuuluu kolmannen vuoden opiskelijoiden opetussuunnitelmaan. Ammattitaitovaatimukset ovat nykyisin melko vaativat. Vaikka tarkoituksena on saada kuoroasun suunnittelu hyvin pitkälle tehtyä jo opinnäytetyön yhteydessä, se ei tarkoita sitä, että opiskelijat eivät joutuisi näitä samoja asioita myös miettimään. Aikataulu on heillä tiukka ja opettajana minun on tämän prosessin läpikäyneenä helpompi heitä ohjata. Aikaa projektityön toteuttamiseen on 10 opintoviikkoa eli 280 tuntia.

Opetussuunnitelman (Määräys 6/011/2009) mukaiset ammattitaitovaatimukset ammatillisessa projektityössä määrittelevät, että opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella mallistoa tai projektityötä.
- ottaa huomioon projektina tai tilaustyönä tehtävän työn vaatimukset ja hinnan muodostumisen.

- suunnitella työtapa ja valmistuksen kulkua.
- kaavoittaa ja valmistaa mallikappaleen, sekä muokata sitä tuotantokelpoiseksi.
- kaavoittaa erilaisia vaatteita ja tuotteita, sekä tietää sarjonnan periaatteet.
- laskea materiaalitarpeen tuotannolliseen työhön.
- laatia tarvittaessa sarjaleikkusuunnitelman.
- järjestää projektin tuotteiden leikkuun tai ladostaa ja leikata tuotteita sarjaleikkuna.
- valmistaa tuotteita pienissä sarjoissa.
- työskennellä työryhmän jäsenenä.
- viimeistellä tuotteet ja toimittaa ne asiakkaalle.
- myydä ja markkinoida, sekä hinnoitella tuotteet.
- hyödyntää projektissa alan tietoteknisiä sovelluksia.
- työskennellä ryhmän jäsenenä ja hallita vuorovaikutustaitoja.
- työskennellä turvallisesti ja vastuullisesti noudattaen alansa työterveyteen ja turvallisuuteen liittyvää lainsäädäntöä ja ohjeita.
- ehkäistä onnettomuuksia, sekä toimia oikein onnettomuus-, vaara- ja uhkatilanteissa.
- edistää työyhteisön työhyvinvointia.
- toimia yrityksen tai organisaation laatutavoitteet huomioon ottaen.
- arvioida omia vahvuuksiaan ja mahdollisuuksiaan ammattialansa yrittäjänä.
- arvioida mahdollisuuksia tuotteista osaamistaan.

2 TYÖN STRATEGISET JA MENETELMÄLLISET VALINNAT

2.1 Tuotesuunnittelu reaaliajassa arvioitavana prosessina

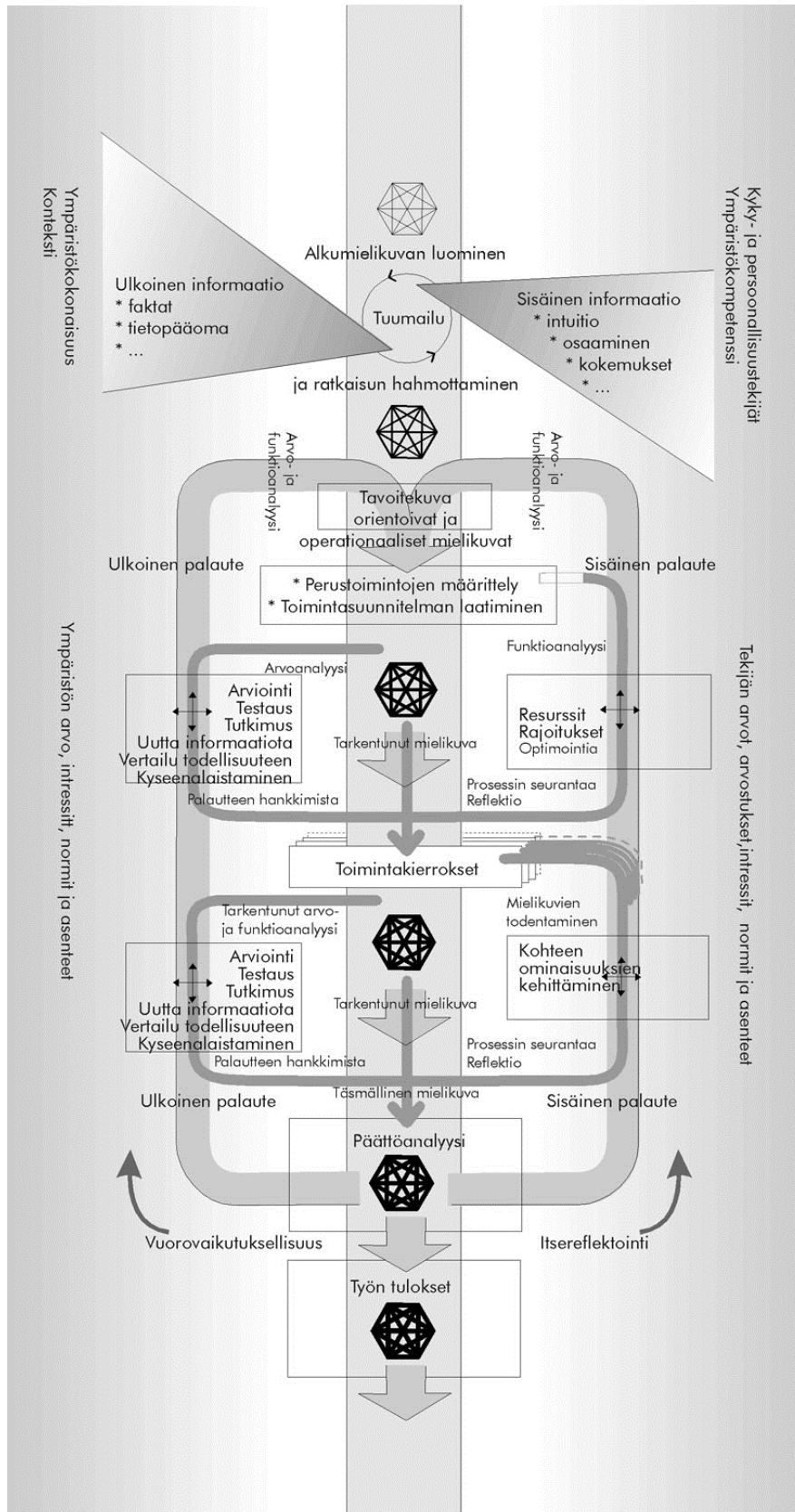
Opinnäytetyöksi saamani toimeksianto on prosessi, jossa suunnitellaan ja valmistetaan lapsikuoron kuoroasut ideasta valmiiksi tuotteiksi saakka. Toimintaa analysoidaan ja kuvataan sekä tekemisen prosessin että tavoitteena olevan tuotteen kannalta. Ongelmanratkaisuprosessissa otetaan huomioon sekä tuotteen valmistajan että käyttäjien kannalta tärkeitä tuotesuunnittelun tekijöitä. Opinnäytetyössä kiinnitetään huomiota suunnitteluun vaikuttaviin kulttuurisiin, taloudellisiin, teknisiin, sosiaalisiin, ergonomisiin, esteettisiin ja eettisiin tekijöihin. Tekijät muodostavat kokonaisuuden, jossa kukin osatekijä vaikuttaa muihin. Suunnittelun ja valmistuksen prosessissa pyritään antamaan tilaa mukana olevien osaamiselle, luovuudelle, mielikuvitukselle ja elämyksellisyydelle.

Mielestäni minulla on vankka käsityötaito. Olen ollut vaatetusallalla yli 25 vuotta ja tehnyt sinä aikana paljon erilaisia töitä. Arvostan kaikenlaiset kädentaidot korkealle. Anttila toteaa teoksessaan (1996, 27) Viktor Papanekin (1985) määrittelevän muotoilun seuraavasti: "Muotoilu on sekä tietoista, että intuitiivista pyrkimystä saada aikaan mielekäs järjestys".

Työskentelylleni loi hyvän pohjan pysähtyminen alussa – tuumailu – ja kontekstin tarkka miettiminen. Olen nopea liikkeissäni ja pohdiskelu rauhoitti tilannetta, mielikuvan luomista työstä ja sen tuloksesta. En rynnännyt heti "tekemään vain jotakin", vaikka mieli teki, vaan keskityin tarkastelemaan työn kohdetta monista näkökulmista.

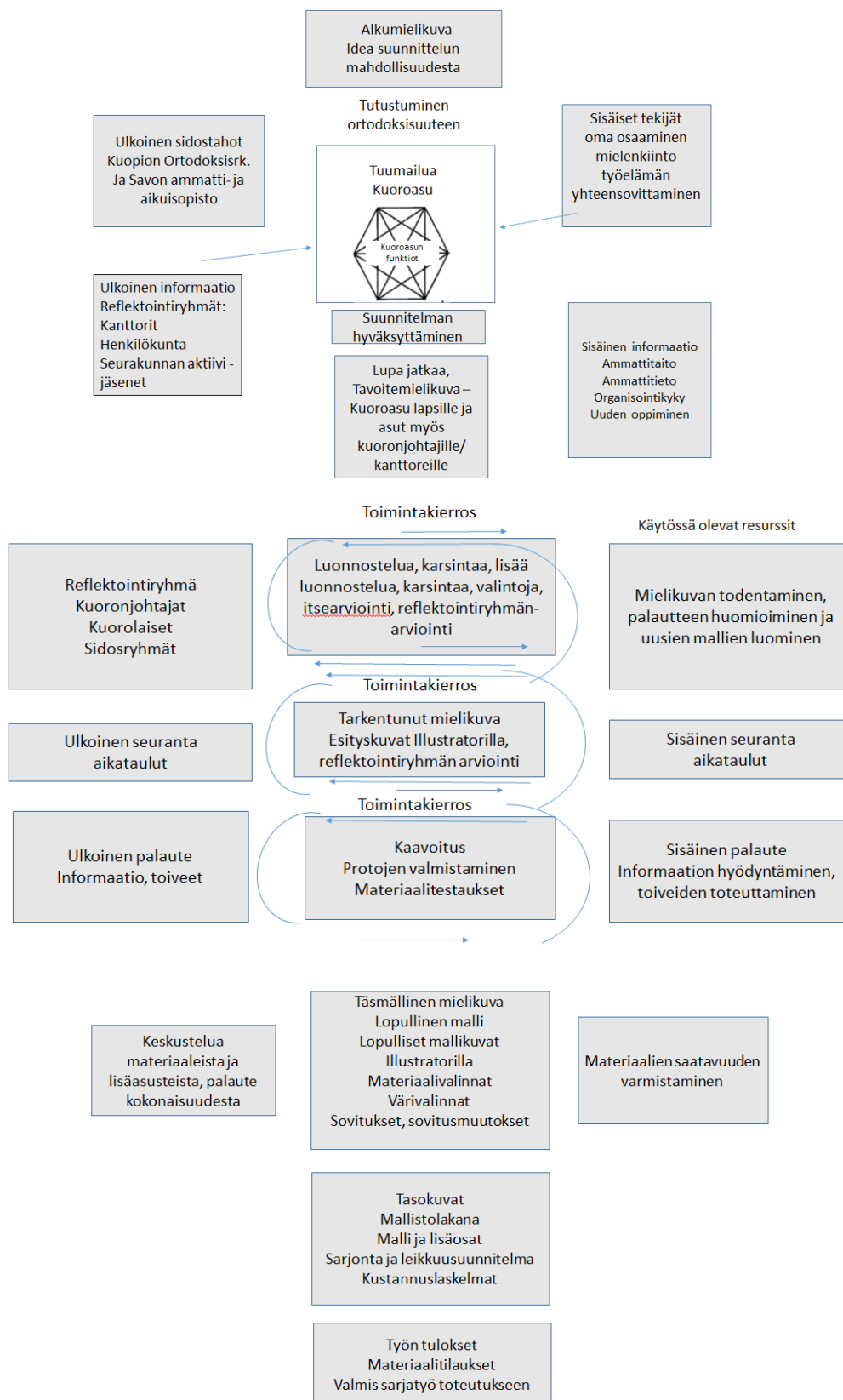
Tuotesuunnitteluprosessini pohjautuu professori Pirkko Anttilan (1993) kehittämään käsityön ja muotoilun suunnittelun ja valmistuksen prosessin teoreettiseen malliin, jota hänen uusimmissa teoksissaan (2005, 2007) kutsutaan kriittis-realistisen evaluaatioprosessin malliksi (kuvio 1, s.14). Tämän mielikuvien todentamiseen perustuvan mallin strategia sopii hyvin toimintatapaani, jossa omaa tekemistä joutuu seuraamaan ja arvioimaan koko ajan ja samalla ottamaan huomioon sekä toimeksiantajan että valmistajan tarpeet ja vielä itse tuotteen.

Kuvaan kuviossa 2 sivulla 15 työn etenemistä suunnittelusta valmiiseen mallituotteeseen ja jatkotoimenpiteisiin asti.

KUVIO 1. Kriittis-realistisen evaluaatioprosessin malli (Anttila 2005, 463.)

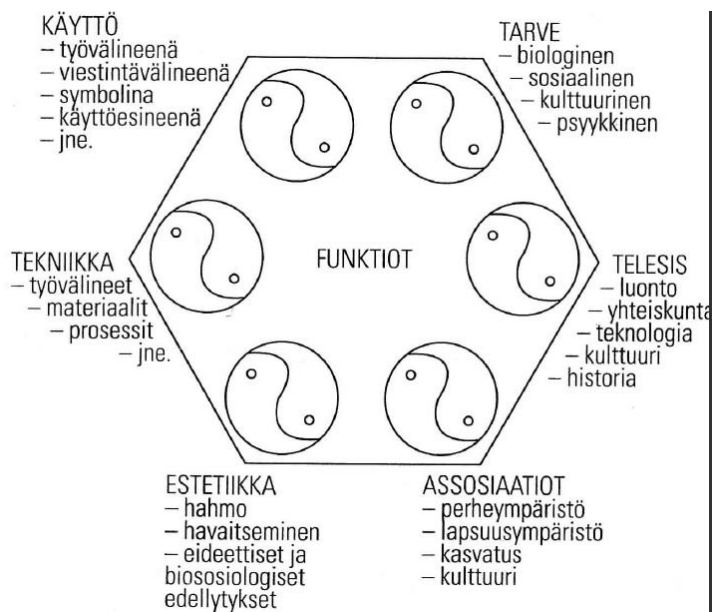
Sekä opinnäytetyöprosessini että opinnäytetyön raportti etenevät kuviossa 2 esitettyjen valintojen ja toimintojen mukaan. Työn kulku seuraa yllä olevan kriittis-realistisen evaluaatioprosessin periaatteita.

KUVIO 2. Kuvaus kuoroasun suunnittelun eri vaiheista.

2.2 Kuoroasun ominaisuuksien kartoittaminen

Tietoa kuoroasujen ominaisuuksista keräsin internetistä, kirjallisuudesta ja yhteistyötahoilta. Pääsin tutustumaan käytössä oleviin kirkkoteksteihin Kuopion Pyhän Nikolaoksen katedraalissa ja seurakunnan tekstiilivarastossa. Käytin haastattelujeni teemoina Pirkko Anttilan (1993) sovellusta Viktor Papanekin (1985) tuotteen funktiokonaisuudesta. (Kuvio 3.)

KUVIO 3. Funktiokonaisuuden moni-ilmeisyys (Papanek 1984, 7; soveltanut Anttila 1992,148.)

Esitin keskustelukumppaneille kysymykset, joiden avulla sain tietoa siitä millaista kuoroasua lähdän suunnittelemaan, millaiseen kontekstiin eli ajan, paikan ja kulttuurin yhteyteen tuote tulee:

- Mihin tuotetta KÄYTETÄÄN? Toimiiko se tarkoituksessaan? Miten se soveltuu suunniteltuun käyttöön?
- Onko kuoroasulle TARVETTA? Miksi kuoroasua lähdetään suunnittelemaan ja mitä tarpeita sen tulee tyydyttää?
- Millaisia ESTEETTISIÄ näkökohtia minun suunnittelijana tulisi ottaa huomioon? Millaista muotoa lähdän tuotteelle hakemaan? Miten kuviot ja värimaailma tulee ottaa huomioon? Mikä on värien symbolinen merkitys ja värit ortodoksiseurakunnassa? Miten huomioin värien psyykkiset ja fyysiset vaikutukset?
- TELESIS/ajanhenkisyys

Mitä aikakautta tai tyyliä tuotteen pitäisi edustaa? Millainen tuotteen pitäisi olla jotta se olisi tämän ajan hengen mukainen ja sopisi ortodoksisen seurakunnan lapsikuorolle?

- Minkälaisia mielleyhtymiä kuoroasun käyttäjien tulisi ympäristössään - ortodoksisen seurakunnan tilaisuuksissa synnyttää? Syntyykö ASSOSIAATIO tuotteen väristä muodosta, pinnasta, materiaalista vai kenties kuviomaailmasta?
- Millä MENETELMILLÄ ja mistä materiaaleista tuote valmistetaan, jotta se on tarkoituksensa mukainen ja ekologinen? Miten tekniikka ja materiaali sovitetaan yhteen? Millaisin kustannuksin tuote pitäisi valmistaa.

2.3 Tiedonkeruu yhteistyötahoilta

Ryhmän yhteinen saavutus on suurempi kuin yksittäisten henkilöiden saavutusten summa. (Anttila 1992, 129.) Koska ratkaistavia ongelmia on runsaasti ja jotkin tarpeet ovat muita tärkeämpiä, on hyvä suunnittelun ja asianosaisia koskevan neuvottelun avulla saada syntymään paras mahdollinen tulos (Anttila 1992, 142). Saavuin siis kirkolle helmikuun alussa tuomailemaan kuoroasuasiaa joidenkin seurakunnan aktiivien kanssa ja näin saamaan tarpeita esiin. Muutamia seurakuntalaisia oli kutsuttu keskusteluun jo etukäteen ja muutamat tulivat spontaanisti mukaan omasta kiinnostuksestaan. Ryhmähaastattelussa oli mukana kahdeksan keskustelijaa. Mukana olleilla on kokemusta monenlaisesta seurakunnan toiminnasta: ikonimaalauksesta, erilaisista käsitöistä, talkootyöstä, kuorolaulusta ja pyhiinvaelluksista.

Istuimme ryhmän kanssa yhteisen pöydän ääreen kirkkokahvien jälkeen. Osa henkilöistä oli kuullut aiheesta jo jotakin, mutta joukossa oli myös heitä, joille kuoroasujen suunnittelua ja valmistusta esiteltiin nyt ensimmäisen kerran. Palaverin tarkoitus oli avata minulle maailmaa, johon kuoroasuja lapsille olen suunnittelemassa. Tarkoitus oli myös saada ryhmältä ylös tietoa, millaisena he lasten kuoroasun seurakunnassansa haluaisivat nähdä. Tilanne on kaikille siinä mielessä uusi, että seurakunnalla ei ole olemassa erillisiä kuoroasuja lapsille.

Pääsimme palaverin päätteeksi myös tutustumaan kirkon tekstiili- ja vaatevarastoon ja ompelimoon, joiden toiminnasta Anna-Liisa Vainiomäki vastaa. Anna-Liisan vastuulla on huoltaa ja säilyttää asianmukaisesti kirkkotekstiilejä ja toimitusasuja.

Toimitusasujen värikirjo ja määrä yllättivät minut, samoin kuin kankaiden arvokkuus. Joukossa on muun muassa feloneita, jotka on valmistettu silkkisametista ja koristeltu lehtikulalla tai jotka ovat kulta- ja hopeabrogadikangasta.

Kuoroasun materiaalivalintoja tulimme jo tuolloin pohtineeksi lähinnä hoidon ja säilytyksen osalta. Kuoroasut tulevat olemaan seurakunnan omaisuutta ja niitä tullaan säilyttämään ja huoltamaan ainakin osittain seurakunnan tiloissa.

Kirjoitin tapaamisemme jälkeen muistiinpanot puhtaaksi ja jatkoin taustatietojen keräämistä. Itselläni mielessäni tuolloin pyöri kuoroasun mallina keppi (kuvat 9). Ajattelin, että saisin yhteen malliin yhdistettyä kaksi eri väriä, kun se toteutettaisiin kaksipuolisena ja saisi helposti siitä esim. kiinnitysratkaisuilla erilaisen tytöille ja pojille. Sopivana materiaalina voisi olla konepesunkestävä villasekoitekangas.

KUVA 9. Keppi yhtenä mallivaihtoehtona

Toiselle tapaamiskerralle helmikuun loppupuolella olin pyytänyt kirkolle paikalle kuoronjohtajina toimivat kanttorit Sofia Laukkasen, Eija Honkaselän ja Anita Linnun. Paikalla oli myös kuorolaisia edustava Nina Laukkanen. Haastattelin heitä samaisen Viktor Papanekin (1985) tuotteen funktiokonaisuudesta (kuvio 3 sivulla 16) otettujen teemojen mukaisesti saadakseni itselleni lisää informaatiota suunnitteluni pohjaksi. Keskustelukumppaneista alkoi muodostua reflektointi – ja arviointiryhmä. Kooste ensimmäisen ja toisen tapaamiskerran muistiinpanoista on koottuna seuraavalle sivulle 19 kuvioon 4.

KÄYTTÖ - käytön, käyttöymp. ja olosuh- teiden näkökulmasta

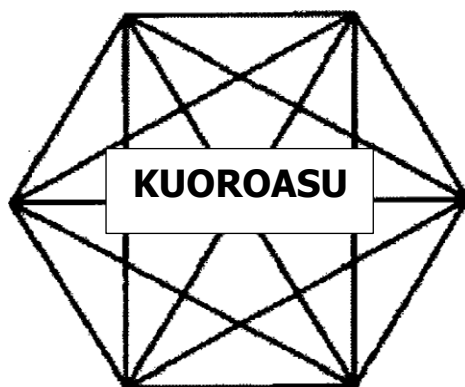
- helppokäyttöisyys
- helppohoitaisuus
- ilmava/hengittävä
- pestävä
- käytön kestävä
- sopiva "kaikkiin" seurakunnan tilai-
suuksiin tai juhliin, myös perhejuh-
liin, sisälle, ulos, lämpimään, kyl-
mään
- kuorotapahtumat
- taskut
- huppu
- hihallinen tunika
- hihaton tunika
- lisäosia talvella
- seurakunnan omaisuutta
- 3 – 9 vuotiaille
- sama malli tytöille ja pojille
- säilytys
- puettavuus

TARVE

- yhteisöllisyys
- erottuva joukko, "meidän porukka"
- arvostus
- musiikin tärkeys – laulu

TEKNIikka- Materiaalitekniset ominaisuudet

- liikkuva
- joustava
- keppi
- laskeutuva, ei välttä-
mättä ohut
- materiaali voi olla mitä
vain, kunhan se toimii
tehtävässään
- ei samettia
- kulutuksen kestävä
- muodossa pysyvä
- sekoitekangas

TELESIS –

Ort.pukuhistoria, kuoro
tänään ja tulevaisuudessa

- odtodoksit
- ilon kirkko
- tämän ajan lapset
- kierrätys
- ei tarvitse olla mo-
derni
- ajaton
- puku päällä olet
tehtävässä - kuo-
rolaulaja
- ei kansallispuke

ESTETIIKKA

- väri – merkitys
- ei violetti
- sinivalkoinen
- kauneus
- kirkkaus
- valo
- liike
- värit puhtaita – ei murret-
tuja
- voima
- ajaton
- ei yksivärinen
- ei kansallispuke

ASSOSIAATIOT

- ilo – lapsellisen iloiset
- yhteisöllisyys
- rajaton
- kotoisa
- tuttuus
- lämminhenkinen
- reippaus
- rentous
- lastenlaulut
- kirkkolaulut
- ei voi assosioitua karja-
laiseen kulttuuriin
- suomalainen ortodoksi-
suus

KUVIO 4. Kooste halutuista kuoroasun ominaisuuksista

Haastattelun ja keskustelun lomassa kävi ilmi, että vuosi 2014 on Pyhän Nikolauksen katedraalin 110 -vuotisjuhlan vuosi. Olisi siis hyvä, jos kuoroasut valmistuisivat viimeistään 6.12.2014 olevaan temppeelijuhlaan. Toinen merkittävä tapahtuma on 14.–16.8.2014 järjestettävä Tampereen kirkkolaulupäivät. Puvut olisivat edustavasti esillä myös siellä.

Haastateltavana oli pienestä lapsesta saakka kuoroissa laulanut Nina, jonka kokemuksista sain tärkeitä näkökulmia kuoroasun suunnitteluun:

- *Kuoroasun pitää olla sellainen, että laulajan tunnistaa lapseksi*
- *Puvussa pitää olla niin mukavaa, että se kertoo ihmisille, että olen täällä vapaaehtoisesti laulamassa, en pakosta*
- *Ei saa olla liian totinen*
- *Tyttöillä voisi olla tunika, ei pitkää mekkoa*
- *Tyttöillä ja pojilla voisi olla eri malli*
- *Kuoropuku päällä tunnet turvaa, ettet ole yksin, esiintyminen jännittää*
- *yhtenäinen puku kaikilla*
- *Materiaali ei saisi olla jäykkää*

Ilman näitä tapaamiskertoja olisi minulla ollut paljon vaikeampaa suunnitella juuri heidän tarpeisiinsa soveltuvaa kuoroasua. Kanttoreiden asut mietityttivät myös. Palvelusasuken käytössä on seurakunnassa suhteellisen tarkat säännöt palveluksia toimitettaessa. Vain naiskanttorit ovat poikkeus joukosta, koska heillä sääntöjä asuista ei ole.

Työntekijäpalverissa esittelin läsnäolijoille tulevaa projektiani. Viesti heiltä oli, että voin jatkaa työn tekemistä. Tilaisuudessa olivat läsnä isä Timo, papit, kanttorit, lapsi- ja nuorisotyöntekijät, seurakuntasihteeri ja vahtimestari. Näiden tapaamisten jälkeen perehdyin tarkemmin kirkkotekstiileihin.

3 JUMALANPALVELUSPUVUT JA KIRKKOTEKSTIILIT ORTODOKSISESSA KIRKOSSA

3.1 Jumalanpalveluspuvut

Ortodoksisen kirkon tekstiileillä on tärkeä merkitys jumalanpalveluselämässä ja kirkon kaunistamisessa. Nykyisen muotonsa kirkkotekstiilit saivat jo varhaiskeskiajalla, sillä lähes kaikki vaateparret ja peitteet olivat vakiintuneet käyttöön 1200-luvulla. Kirkkotekstiilit noudattavat kirkkovuoden juhlien liturgisia värejä siten, että jumalanpalveluspuvut ja kirkon

peitteet ja liinat sävytetään samaan värisävyyteen. (Thomenius 1984.) Suunnitteluni lähtökohdaksi oli jumalanpalveluspukuihin ja niiden historiaan tutustuminen niin muotoilijan, kuin ammattinopettajan näkökulmasta katsoen. Juuret ulottuvat Bysanttiin asti ja vaikutukset ovat nähtävissä tänäkin päivänä.

Ortodoksisen kirkon tekstiilit voidaan jakaa kahteen ryhmään: jumalanpalveluspukuihin ja alttarin ja kirkon pöytien peitteisiin (Thomenius 1984). Opinnäytetöissäni rajaamalla lähemmäksi tekstiilien tarkastelun jumalanpalveluspukuihin. Kirkon papiston jäsenet ja kirkollisiin tehtäviin vihityt henkilöt käyttävät jumalanpalveluksissa liturgisia vaatteita. Kullakin vaatekappaleella on oma symbolinen merkityksensä ja eri tehtävissä palvelevat henkilöt käyttävät erilaisia asusteita. (Pyykkönen 2014, 52.)

Ortodoksisessa kirkossa on kolme pappeuden astetta: diakoni, pappi ja piispa. Jokaisella heistä on toisistaan erottuvat jumalanpalveluspuvut. Ennen pukeutumistaan piispa tai pappi siunaa puettavat vaatteet ja suutelee niissä olevia ristejä. Liturgiaan pukeutuessaan hän lukee jokaiseen vaatekappaleeseen liittyen tietyn rukouksen ja puettuaan jumalanpalvelusvaatteet pesee kätensä. Se symboloi hengellistä viattomuutta. Myös muilla toimitukseen osallistuvilla, kuten ipodiakoneilla, lukijoilla ja ponomareilla, on kullakin omanlaisensa puvut. (Pyykkönen, 2014,52.)

Olen tutustunut ja koonnut raporttiin yleisimmin käytettyjä jumalanpalveluspukuja. Kuvassa 11. oleva stikari (latinaksi: *alba*) on täyspitkä, suora, brokadikankainen tai valkoinen, hihallinen ortodoksisen kirkon jumalanpalveluspuku. Pukua käyttävät kaikki vihkimyksen saaneet jumalanpalvelusten toimittajat aina lukijasta piispoihiin. Stikari on usein sivusta maahan asti auki ja se on myös sivusta napitettu. Stikarin selkään keskelle hartioiden kohdalle on kirjottu tai applikoitu risti. Brokadikankaista stikaria käyttävät kaikki diakonit ja joskus myös avustavat henkilöt, ponomarit. Normaalisti papit ja piispat käyttävät ns. alusstikaria felonin alla (kuva 10, s.22), joka on valkoinen, yksinkertaisempi, ohuempi ja kapeampi asuste.

Stikari symboloi sekä enkelin asua että tahrattomuutta, Kristuksen valkoista vaippaa ja kristityn kastepukua. (Pyykkönen 2014, 52–54.) Stikarista polveutuvat nykyiset T-paidat. Suomessa ns. kivijalkapaita ja kansallispukujen ”pusero-alushame” kuuluvat tähän vaatetyyppiin.

KUVA 10. Alusstikari (© Pyykkönen.)

KUVA 11. Stikari (© Pyykkönen.)

Kuvan 12. orari on diakonin ja ipodiakonin, eli alidiakonin jumalanpalveluspukuun kuuluva tärkein arvon tunnus, noin 3 metriä pitkä ja noin 10 cm leveä, joskus brokadikoristeinen olkanauha. Se on koristeltu keskeisiin mysteeriöihin, eli sakramentteihin viittaavilla seitsemällä ristillä. (Pyykkönen H ja P.)

KUVA 12. Orari X:n muotoisesti puettuna (© Pyykkönen.)

Papin tunnus on epitraziili, jota ilman pappi ei voi toimittaa pyhiä toimituksia. Epitraziili roikkuu kaulan ympärillä ja laskeutuu edestä lähes maahan asti (Kuva 13). Epitraziili kuvaa pappisuuden siunattua taakkaa ja Jumalan armoa, jota vihitylle vaatteiden kantajalle on vuodatettu pappisvihkimyksen yhteydessä. Se on myös symboli köydestä, jolla kaulasta sidottuna Kristus vietiin Pontius Pilatuksen eteen. (Pyykkönen 2014, 54.)

Alusstikarin ja epitraziilin päälle pappi pukee vyön. (kuva 13, s.23.) Näin hän vyöttäytyy jumalalliseen voimaan ja on valmis palvelemaan Jumalaa. (Pyykkönen 2014, 54.)

Kuvassa 13. on feloni, joka kuuluu ortodoksisen kirkon papiston jumalanpalveluspukuihin. Pappi pukee sen jumalanpalveluksessa päällimmäiseksi. Se on leveä hihatton viitta, joka muistuttaa sadeviitaa. Felonin selässä on risti. (Pyykkönen P.)

Diakonit, papit ja piispat käyttävät alusstikarin hihansuiden päällä ns. päällyshihoja (kuva 14.), jotka ovat noin 10 - 15 cm leveitä mansetteja. Hihat kuvastavat siteitä, joilla Kristus on sidottu, kun hän kohtasi Pontius Pilatuksen. (Pyykkönen 2014, 54.)

KUVA 13. Feloni (© /HAP.)

KUVA 14. Hiha (© /Pyykkönen.)

Kuvien 15. ja 16 Omoforit ovat piispan tunnuksia. Omofori kuvaa kadonnutta lammasta, jonka hyvä paimen on nostanut olkapäilleen. Omoforeja on olemassa suuri omofori ja pieni omofori ja niitä käytetään molempia jumalanpalveluksen eri osissa. Suuri on pitkä ja leveä nauha, joka laitetaan piispan kaulan ympäri toisen pään jäädessä eteen rinnan päälle toisen selän taakse ja sitä käytetään aamu- palveluksessa ja liturgiassa. Siihen on kuvattu tai kiinnitetty neljä ristiä tai ympyrää, sekä tähti. Pieni omofori on hartioilla ja rinnalla kannettava vaate, jota käytetään liturgisissa ja muissa palveluksissa. Siihen on kuvattu tai kiinnitetty kaksi ristiä tai ympyrää. (Pyykkönen 2014, 57.)

KUVA 15. Pieni omofori (© Pyykkönen.)

KUVA 16. Suuri omofori (© Pyykkönen.)

Papin jumalanpalveluspukuun kuuluu lisäksi hopeinen kaularisti (kuva 17.). Ansioituneille papeille hiippakunnan piispa voi myöntää hopearistin sijaan kulta- tai koruristin käyttöoikeudet. (Pyykkönen 2014, 56.)

KUVA 17. Isä Johanneksella on rinnallaan kaularisti. (© Pyykkönen.)

KUVA 18. Erilaisia kaularistejä. (© Pyykkönen.)

Mantia (kuva 25) on pitkä, laahusmainen vaate, jota piispat ja munkit käyttävät. Se ulottuu maahan asti ja on laskostettu takaa. Mantia symboloi enkelien siipiä ja sen laskokset Jumalan voimaa. Väriltään Mantia on sininen, punainen tai violetti ja siihen on ommeltu pitkät valkoiset nauhat – elämän veden virrat. (Pyykkönen 2014, 58.)

Naiskanttorit ovat ainoat jumalanpalveluksiin osallistuvat työntekijät, joilla ei ole jumalanpalveluspukuja. Mieskanttoreilla käytössä on musta viitta.

KUVA 19. Mantia arkkipiispa Leon päällä. (© Pyykkönen.)

3.2 Liturgiset värit

Sain Leena Säpiltä (2014-05.09) asiantuntia apua ja tietoa jumalanpalveluspukujen käytöstä ja liturgisista väreistä. Liturgisilla väreillä on oma kirkollinen merkityksensä. Kirkkovuoden eri aikoina käytetään väriä, joka julistaa samaa kuin silloin luettava Raamatun teksti.

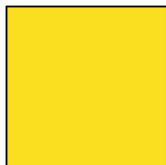
Kirkkotekstiilit, kuten jumalanpalveluspuvut ja ehtoollispeitteet, noudattavat kirkkovuoden liturgisia värejä. Mahdollisuuksien mukaan myös pöytien peitteet ja liinat vaihdetaan kulloinkin käytössä olevan liturgisen värin mukaiseksi. Kirkossa voi olla myös muita tekstiilejä, kuten esim. kynttilöitä sitovat nauhat, joissa voidaan noudattaa liturgisia värejä. Kankaiden ei tarvitse olla yksivärisiä, ne voivat olla värikkäästikin kuvioituja, kunhan kokonaisuus on harmoninen ja antaa selkeän vaikutelman.

Täysin kiinteätä sääntöä pukujen väristä ortodoksisessa kirkossa on hankala antaa, sillä puvun väri tavallisesti määräytyy seurakunnissa sen mukaan, mitä pukuja on saatavilla.

Valkoinen

- ilon, kiitoksen ja puhtauden väri
- valkoista käytetään ortodoksisen kirkon suurimpana juhlana pääsiäisenä sekä enkelinpäivinä, kastetilaisuuksissa ja hautajaisissa
- valkoinen korvataan toisinaan hopealla, ja yleisimmin valkoiseen liitetään hopea. Valkoinen ja hopea ovat rinnastettavia värejä.

Keltainen

- keltainen on arkipäivän väri
- Keltainen ja kulta ovat rinnastettavia värejä. Kulta on auringon valon symboli. Keltaisiin kankaisiin yhdistetään yleisimmin juuri kulta.

Sininen (puhdas, heleän taivaan sininen väri)

- Neitsyt Marian juhlien väri
- Suomessa myös itsenäisyyspäivänä, joka on Kuopion kirkon temppelijuhla

Punainen

- tulen ja veren väri
- punaista käytetään apostolien päivinä tulenliekkien vertauksena ja marttyyrien päivinä näiden Kristuksen puolesta vuodattaman veren vertauksena, sekä helluntaimaanantaina

Vihreä

- elämän, toivon ja arjen väri, iankaikkisen elämän väri
- vihreää käytetään pyhittäjien päivinä sekä arkipyhinä
- vihreästä on myös sanottu, että se on Pyhän Hengen väri

Paaston aikana käytetään kolmea väriä, violettiä, tummanpunaista ja mustaa. Violetti ja tummanpunainen ovat syvän murheen värejä, paastonajan, katumuksen ja odotuksen väri

Violetti

- väriä käytetään paaston aikana, paitsi ei suurena torstaina ja perjantaina
- violetista on sanottu, että se on Kristuksen kärsimyksen väri

Tummanpunainen (viininpunainen)

- väriä käytetään suuren torstain liturgiassa sekä palmusunnuntaina ja ristin päivinä

Musta

- mustaa käytetään hyvin vähän, sen asemesta käytössä tummansininen tai hyvin tumma, lähes musta violetti tai vihreä
- mustaa käytetään suuren torstain vigiliassa ja suurena perjantaina
- mustaa ei käytetä hautajaisissa, joissa käytetään valkoista

Liturgisten värien kanssa käytetään kultaa ja hopeaa. Ortodoksisissa kirkkotekstiileissä kulta sopii hyvin yhdistettäväksi valkoiseen, punaiseen, keltaiseen ja vihreään. Hopea sopii hyvin sinisen, violetin ja mustan kanssa. Kulta voidaan myös käyttää keltaisen tilalla ja hopeaa valkoisen.

KUVA 20. Erivärisiä Feloneita (© Pyykkönen.)

3.3 Värien viestit ja symboliikka

Kristillisenä symbolina väri voi merkitä samaa, kuin maallikon arkikokemuksessa. Yleensä punainen liitetään vereen tai tuleen, vihreä toivoon ja kasvuun, valkoiseen pukeudutaan suurimmissa juhlissa ja musta ilmaisee surua. Näin värien vertauskuvat voivat avautua myös maallikolle. Värit luovat myös tunnelmaa. Pääsiäisenä paastonaikana sinipunainen kuvaa katumusta ja odotusta. Pitkänperjantain tumma violetti, lähes musta, kuvaa syvää murhetta. Paasto päättyy Kristuksen ylösnousemuksen riemuun ja värinä on silloin ilon, kiitoksen ja puhtauden väri valkoinen. Valkoisen sijasta voidaan käyttää punaista.

Punainen liitetään Marian rakkauteen ja keltainen taivaalliseen kirkkauteen. Kristillisessä symboliikassa punainen kuvaa verta, tumman ja helakanpunainen kuvaa rakkautta ja vaaleanpunainen romanttisia tunteita ja armoa. Kristuksen kuvissa kultainen ruusu ilmaisee täydellisyyttä, hyvettä ja laupeuden töitä. (Säppi 2008, 45.)

Valkoinen väri on hyvin käytetty ja toimiva väri ortodoksisen kirkon tilaisuuksissa. Valkoisesta käytetäänkin juuri suurien juhlien aikaan. Valkoinen on Jumalan, Kristuksen, taivaan, enkelien, pyhien ja ilon väri. (Valkeapää 2003, 36.)

Vaatetuksessa väri on yleensä hyvin olennainen tekijä ja sitä tarkastellaan muodin, estetiikan, psykologian ja symboliikan näkökulmasta. Valkoisella on monia erilaisia sävyjä, mm: luonnonvalkoinen, kermanvalkoinen ja harmaanvalkoinen. Valkoinen symboloi puhtautta, kirkkautta, valoisuutta, syyttömyyttä, puolueettomuutta ja jännitteettömyyttä. Valkoinen vaikuttaa vaalealta, tyhjältä, kevyeltä ja avoimelta. (Döllel H., Eberle H. 2002, 228.)

Pukeutumisessa valkoisen positiivisia ominaisuuksia ovat mielestäni puhtaus, raikkaus ja siisteys. Negatiivisia ominaisuuksia ovat väriltömyys ja kliinisyys. Käyttäjän kannalta valkoinen väri aiheuttaa harmia mielestäni vaatteiden huollettavuuden osalta, sillä lika näkyy valkoisessa ja vaaleassa värissä armottoman helposti. Mikäli kangas kestää hyvin vesipesun, valkoisen värin valitseminen kuoroasuun ei ole ongelma. Valkoiseen väriin on helppo lisäasusteilla saada väriä ja vaihtelua, ja se soveltuu sellaisenaan moneen ortodoksisen kirkon tilaisuuteen.

3.4 Kuvioiden symboliikka

Sturm ja Säppi (2008) ovat koonneet Flora ja Fauna kirjaan kasvi- ja eläinaiheita ortodoksisen kirkon esineistössä. Kasvi- ja eläinaiheita on käytetty paljon. Kasviaiheilla on ollut sekä koristeellinen ja ornamentaalinen että symbolinen merkitys. Kauneus kuitenkin korostuu ohi kuviosymboliikan (Säppi 2008, 16).

Kukat, hedelmät, marjat, puiden, sekä kasvien lehdet ja köynnökset ovat suosittuja kirkolliseen käyttöön sopivia kuvio- sekä kirjonta-aiheita. (Säppi 2008, 15.) Kirkolliseen käyttöön kudottujen kankaiden saatavuus on hankalaa ja sen vuoksi tekstiileissä on jouduttu näiden ohella käyttämään myös vaatetuskankaita (Säppi 2008, 16). Kukka-aiheista kirkkokotekstiileissä käytetään paljon liljaa, valon ja elämän vertauskuvaa. Valkoinen liljan kristillinen merkityksiä ovat puhtaus, siveys, viattomuus ja neitsyys. (Säppi 2008, 49.) Vertauskuvana ruusu, ”kukkien kuningatar”, on kukista ylivoimainen (Säppi s.45).

Käydessäni kirkolla ennen pääsiäistä menossa oli vähän joka paikassa virpomavitsojen valmistusta. Ymmärrän nyt paremmin miksi vitsat olivat niin upeasti erivärisillä ruusuilla koristeltuja. Minulle myös vahvistuu ajatus siitä, että värejä tulee käyttää muodossa tai toisessa

lasten kuoroasuissa tai lisäosissa. Kuva, jonka olen ortodoksisuudesta alkutaipaleella saanut, on iloisuus ja positiivinen elämänsenne.

Okulovin (2014-04-13) mukaan: *Ortodoksit virpovat Jeesuksen Jerusalemiin ratsastamisen muistoksi ja haluavat toivottaa virpomisella Jumalan siunausta, terveyttä ja kaikkea hyvää tulevalle vuodelle.* Pääsiäinen on ortodoksisen kirkon suurin juhla.

KUVA 21. Palmusunnuntain väriloistoa Uspenskin katedraalissa (Copyright © 2013 Helsingin ortodoksinen seurakunta)

Suunnittelun alkuvaiheessa mielessäni oli ajatus käyttää jotakin luontoaihetta kuoroasuissa, kenties brodeerattuna hihansuissa tai helmassa. Kaikki näkemäni kirkkotehtiit ovat hyvin taidokkaita käsityönäytteitä ja kirjailuja on käytetty paljon. Värit ja kaikenlainen kauneus on nähtävissä ortodoksisuudessa. Taustoihin perehtymisen on saanut minut vakuuttuneeksi, että asu pitää olla muunneltava, siinä pitää olla väriä ja sen pitää olla iloinen ja mukava. Samaa palautetta tuli myös kuorolaisilta ja reflektointiryhmiltä. Liturgisiin väreihin tutustuminen oli mielenkiintoista. Vaikka kuorolaisten asujen väriä ja mallia kirkkosäännöt eivät koske, olihan tarkoituksena suunnitella asu, joka soveltuu moniin kirkollisiin tilaisuuksiin.

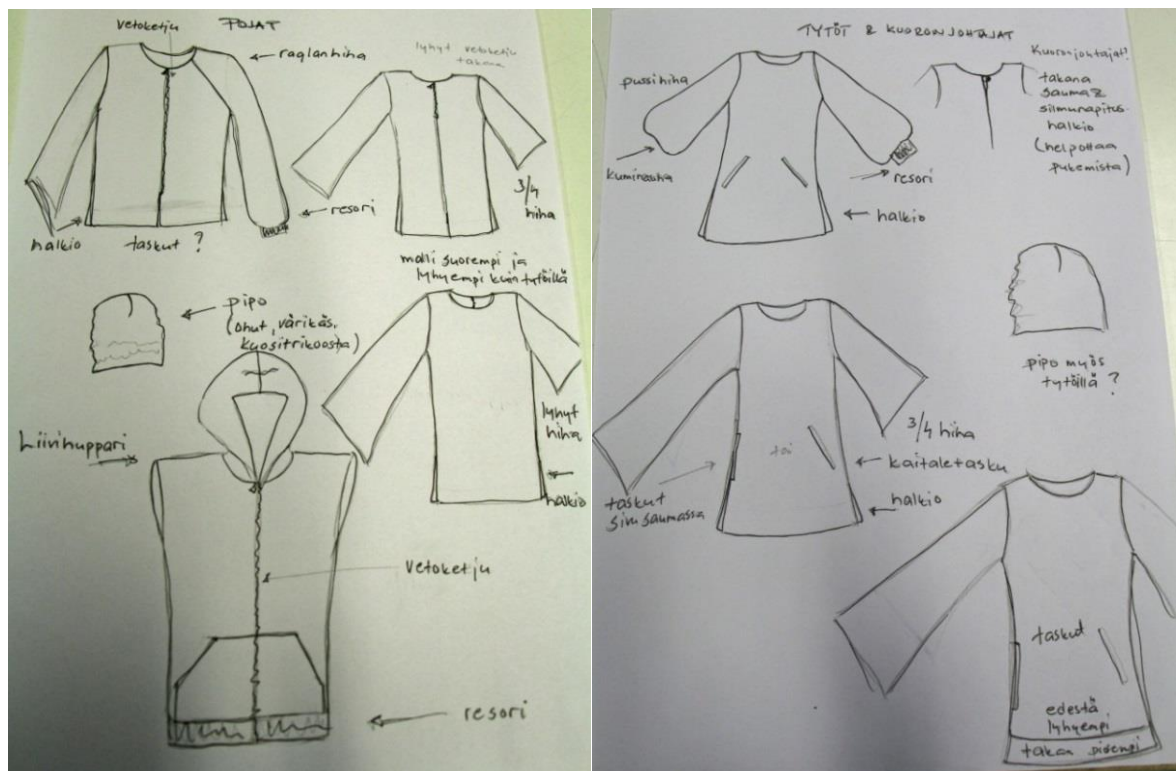
4 KUOROASUN MALLIN SUUNNITTELU

Kuoroasun ominaisuuksien kartoittamisen ja taustoihin perehtymisen jälkeen oli johtopäätöksien aika. Suunnittelijalla tulee olla selvä ”näky”, mielikuva edessä olevasta tehtävästä, ennen kuin hän voi tehdä sen kunnollisesti. Usein hänellä on myös tietty mielikuva esineen tai muun tuotteen valmistamiseen tarvittavista työskentelytavoista ja – tekniikoista. (Anttila 1992,128.) Tilanteeni oli sellainen, että mielikuva työskentelytavoista ja -tekniikoista oli selvä, ja näin mielessäni paljonkin erilaisia mallivaihtoehtoja.

Helmikuun lopulla heti edellisen tapaamisen jälkeen olin kertomassa työntekijäpalaverissa seurakuntatalolla tulevasta opinnäytetyöstäni seurakunnan päättäjille ja työntekijöille. Sain heiltä hyväksynnän jatkaa työskentelyä. Keeppi ajatustakaan en ollut vielä kokonaan haudannut ja mietin edelleen pientä eroa malliin tyttöjen ja poikien mallin välillä.

Aikataulujen yhteensovittamisessa oli omat haasteensa, mutta onneksi meillä on sähköiset viestimet, joiden avulla voimme tapaamisten välillä kommunikoida. Laitoin kuoronjohtajille menemään kuvia alustavista mallivaihtoehtoista (kuva 22) sähköpostin välityksellä. Tämä palautteenantotapa tuntui tässä kohtaa luontevimmalta.. Ajatuksena alussa oli erilaiset mallit tytöille ja pojille ja lisäasuna jonkinlainen värikäs pipo ulkokäyttöön, kuorotapahtumiin ja pääsiäisen ristisaattoon. En kuitenkaan selventänyt kaikkia luonnoksia tarpeeksi tarkasti ja se aiheutti kysymyksiä. Viestin lähettäminen oli hyvä asia, sillä sain kysymyksistä ja kommentteista uutta puhtia tekemiseeni ja sain hyvin sen jälkeen vietyä suunnittelua eteenpäin. Jatkoin työskentelyä kuulemani ja näkemäni perusteella ja huomioin saadun palautteen. Tunikamallin työstämistä tulee jatkaa, mutta pipo ei ole tähän tilanteeseen hyvä ja tarpeellinen valinta.

Myös lapsikuorolaiset saivat osallistua tuotteen suunnitteluun malleja piirtämällä (kuva 23, s.32). Pyysin lapsia piirtämään kuvia sellaisesta kuoroasusta, jollaisen he itse haluaisivat. Värit jokainen valitsi itse. Kun kysyin heiltä, mitä he halusivat kuvilla esittää, vastauksiksi sain: *merirosvo, prinsessa, tunika, pusero*. Tästä päätellen asu ei voisi olla liian ankara ja väritön.

KUVA 22. Ensimmäiset luonnokset käsin piirrettynä (Peräsalmi 2014-04-06.)

KUVA 23. Lasten piirroksia kuoroasuista (Peräsalmi 2014-04-06.)

5 MALLIKAPPALEIDEN VALMISTAMINEN

Seuraavassa tapaamisessa minulla oli mukana muutamia protoja valmistettuna harjoituskankaasta (kuvat 24 – 26) ja mallipiirroksia useammalla erilaisella ratkaisulla esitettynä (kuvat 27ja 28, s.34). Mukana oli myös materiaalinäytteitä kankaantoimittajilta (kuva 29, s.35). Kuvat hyvillä selventävillä teksteillä tein Illustratorilla. Vaikka Illustratorin käyttö vei paljon aikaani, olen kuitenkin tyytyväinen, koska esityskuvat ovat ohjelmalla esitettynä paljon siistimpiä ja tarkempia, kuin käsiversiot olisivat olleet.

KUVA 24. Tunikamalli pitkänä, istutetulla hihansuusta väljällä ja pussitetulla mallilla. Mallissa myös päälitasku ja irtokaulus.(Peräsalmi2014-04-21.)

KUVA 25. Tunika (Peräsalmi 2014-04-21.)

Kuvan 25 mallikappale on lyhyempi, siinä on halkiot alhaalla sivuissa ja istutettu hiha $\frac{3}{4}$ mittaisena. Mallissa on myös takana niskassa halkio pukemisen helpottamiseksi. (kuva 26).

KUVA 26. Takahalkio helpottaa pukemista (Peräsalmi2014-04-21.)

KUVA 27. Luonnoksia kuoroasumalleista Illustratorilla tehtynä. (Peräsalmi 2014-04-06.)

KUVA 28. Lisää luonnoksia ja esityskuvia esiintymispaikka huomioiden (Peräsalmi 2014-04-06.)

Materiaaleja haettiin kotimaisilta kankaan toimittajilta ja kangaskaupoista. Hyvänoloinen materiaali löytyi lopulta Helsingistä. Ensimmäinen ajatus materiaalin nähtyäni kuitenkin oli, että: ”trikoota, mitenköhän se toimii”? Materiaali kyllä vaikutti tunnusteltaessa todella hyvältä ja jämältä. Väri vaihtoehtojakin oli todella paljon. Omat saamani materiaalinäytteet eivät olleet mielestäni hyviä ja villasekoitekankaita oli huonosti tarjolla. Myöskään palverissa ei vielä tullut ehdotonta ykkösvaihtoehtoa. Päätin kuitenkin jatkaa materiaalien etsimistä ja mallien työstämistä edelleen toiveitten mukaan.

KUVA 29. Materiaalinäytteitä (Peräsalmi 2014–04-30.)

Kävin mielekiinnosta ja suunnitteluprosessin ollessa kiivaimillaan maaliskuun lopulla kuuntelemassa kirkolla romanialaista Bysanttilaista kuorolaulua laulavaa Aleph kuoroa. Kuoro koostui hengellisten seminaarilaisten teologian opiskelijoista, jotka olivat pyhiinvaellusmatkalla Suomessa. Kuorolaiset, nuoret miehet ovat iältään n.18 vuotta. Kuoroasuna heillä oli pitkät mustat kaavut. Esitys oli vaikuttava. Kuoronjohtaja lauloi muiden mukana ja ei seisunut selin yleisöön päin, vaan lauloi keskellä seisoen yleisöön päin. Asiaa kanttoreilta tiedustelinkin ja he kertoivat, että suomessa kuoronjohtajat ja kanttorit johtavat kuoroa edestäpäin. Mielenkiintoinen kokemus tämäkin ja ilman opinnäytetöprosessia olisi varmasti jäänyt kokematta.

5.1 Uusia mallikappaleita

Tapaamisessa kirkolla huhtikuun alussa paikalla olivat lisäksi kanttorit Eija ja Sofia, sekä Pirkko. Tavoitteena oli löytää malli, josta lähdetään tekemään sovitussuunnitelmaa kuoroasusta. Sopivan materiaalin löytäminen esillä olleista materiaalivaihtoehdoista oli myös tärkeää. Mukanani oli uusia ommeltuja protoja puuvillakankaasta sekä kuoroasusta, että kanttoreiden asusta. Mallit oli ommeltu joustamattomasta materiaalista, mutta osa täysvinoon langansuuntaan leikaten, joten joustoa oli hivenen. Kuorolaisten puututtua paikalta kuoronjohtajat pääsivät sovittelemaan pukuja ja kommentoimaan tekemiäni ratkaisuja.

Tarkastelun kohteena olivat:

- puettavuus
- väljyydet
- tunikan pituus
- hihan istutus, hihan pituus ja hihansuun väljyys ja muoto
- pääntien muoto ja koko
- taskujen paikka ja koko
- materiaalit ja värit

Johtopäätökset sovitusien jälkeen toteutusta varten olivat:

- kuorolaisten tunika valmistettaisiin samalla mallilla sekä pojille, että tytöille kellertävän vaaleasta joustavasta materiaalista
- asussa on taskut sivusauman yhteydessä molemmilla puolilla
- valmistan vielä kaksi kokeiluversiota, joissa on:
 - o lyhyt raglanhiha, korkea resori (kynärpäältä alkaen) jolloin hiha pussittuu ja pääntie tehdään pyöreänä
 - o alennettu olkapää, laatikkomallinen hiha korkealla resorilla kynärpäältä alkaen
 - o venepääntie
- valmistan molempiin malleihin toisen hihan toisella tavalla (toinen ilman resoria)
- tunika valmistetaan hivenen pidempänä kuin aiemmat ehdotukseni olivat
- lisäosana tähän teen kokeiluja tuubihuivista
- kuoronjohtajien asun tulee olla reilu, väljä ja riittävän pitkä malli, hihat eivät saa ulottua yli kynärpäätä, ovat hankalat varsinkin jos ovat väljät hihansuista, kahvit ja ruokailut, jotka kuuluvat usein toimitusten jälkeen seurakuntalaisille.
- kuoronjohtajat päättävät itse mallinsa ja värinsä
- teen Eijalle kokeiluversion hänen toivomastaan mallista, jonka jälkeen hän valitsee materiaalin, vaihtoehtoina kreppisidoksinen kangas tai sama joustava trikoo, kuin kuorolaisten asussa, värinä tumma harmaa
- Ninan sovittaa kuoroasun, joten teen proton hänen koollansa
- olen varmistanut kankaan toimittajalta Helsingistä, että saamme varmasti haluamamme materiaalin yhteen asuun heti ja että kyseistä materiaalia on saatavilla myös jatkossa

5.2 Mallin täsmentyminen

Edellisestä tapaamisesta viikon päähän sovin tapaamisen kirkolle kaikkien pienten kuorolais-
ten, Ninan ja Sofian kanssa. Tapaaminen oli järjestetty niin, että kun kuorolaisilla oli Sofian
johtamat harjoitukset menossa, pystyin pyytämään lapsen kerrallaan sovittamaan pukua ja
ottamaan heistä mittoja.

KUVA 30.

KUVA 30. Malli lasketulla olkalinjalla .Kaulassa tuubikaulahuivi (Peräsalmi 2014-04-10.)

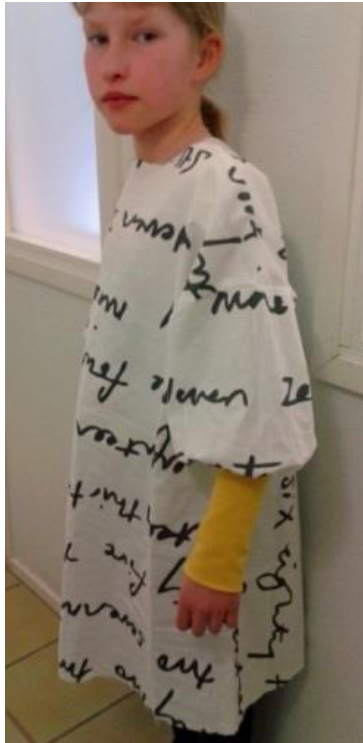
KUVA 31.

KUVA 31. Hihansuussa korkea resori ja sivusaumoissa taskut (Peräsalmi 2014-04-10.)

Samalla sain heiltä tärkeää informaatioita siitä, mitä mieltä he olivat malleista ja mahdolli-
sesta materiaalista. Lapset olivat yhtä lukuun ottamatta tyytyväisiä korkearesoriseen hiha-
malliin. (kuvat 30 ja 31.) Taskuista he tykkäsivät kovasti ja tuubikauluri-ideasta. (kuva 31.)

Suunniteltu materiaali tuubikaulureihin ei ollut vielä saapunut, joten mallikappaleessa on
käytetty kotoa löytynyttä ylijäämätrikoota. Kaikki muutkin tässä projektissa harjoituskappa-
leisiin käytetyt kankaat ovat olleet ylijäämäateriaalia ja siten myös maksuttomia.

Ninan tapaaminen oli tärkeää minulle, koska hän on ollut alusta asti mukana antamassa
vinkkejä kuoroasun mallista. Nina piti enemmän lasketusta hihamallista, kuin raglanhihai-
sesta. (kuvat 32- 34, s.37.)

KUVA 32.

KUVA 32. Mallikappale isomassa koossa lasketulla olkalinjalla, korkealla resorilla ja venepääntiellä valmistettuna (Peräsalmi 2014-04-10.)

KUVA 33.

KUVA 33. Raglanhihainen mallikappale (Peräsalmi2014-04-21.)

KUVA 34. Raglanhihamalli Ninan päällä (Peräsalmi 2014-04-10.)

Pidän itse myös parempana ratkaisuna laskettua olkalinjaa (kuva 32), koska silloin hihan päälle ei tule saumaa, kuten mallissa kuvassa 34. Lopputulos on viimeistelymmän näköinen lasketulla olkalinjalla. Tapaamisen jälkeen jatkoin työskentelyä seuraavasti:

- tein tarvittavat kaavamuutokset
- valmistin Ninalle seuraavaksi kuoroasun suunnitellusta materiaalista seuraavalla mallilla:
 - o laskettu olkapäälinja
 - o pussihihat korkealla resorilla
 - o venepääntie keskeltä edestä hivenen muotoa alentaen
 - o sivutaskut
 - o lisäosana kaksi eri versioita tuubihuivista hänen toivomilla värivaihtoehdoilla turkoosilla ja pinkillä

Kuvan 34 mallista otin ylös resorin pituuden, taskujen paikat, pituuden ja väljyydet. Seuraava vaihe olikin valmistaa malli Ninalle valitusta materiaalista. Materiaalintoimittajalla Helsingissä ei valitettavasti ollut saatavilla haluamaamme kellertävää kangasta, joten sovin hankkivani kokeiluun luonnonvalkoisen kankaan. Pojille teen vielä uuden kokeiluversion lasketulla hihamalla asusteineen. Poikien asukuvat 35–39, s. 38 - 39.

KUVA 35. Kaulahuivit sopivat myös pojille (Peräsalmi 2014-05-21.)

KUVA 36. Vaihtoehtona vyö (Peräsalmi 2014-05-21.)

Kuvissa 35 ja 36 pojilla kaulahuivit ja vyöt samalla mallilla eri värisinä.

Kuvissa 37 – 38 nähtävissä väljyydet , muoto ja pituudet. Mallipojista Iiro on kokoa 116 cm (kuva 37) ja Oliver on kokoa 122 cm, sovitusasu on kokoa 134 cm (kuva 38). Asu on hänelle vähän reilun kokoinen.

KUVA 37. Resorilla säädellään hihan pituutta
(Peräsalmi 2014-05-21.)

KUVA 38. Puvussa riittää liikkumatilaa
(Peräsalmi 2014-05-21.)

Lapset ovat eri pituisia ja helman pituus vaihtelee sen mukaan. Hihan pituutta voi resoria käntämällä helposti säädellä.

KUVA 39. Asusteita voi käyttää myös yhtä aikaa (Peräsalmi 2014-05-22.)

5.3 Materiaalien valinta ja testaukset

Suoritin valitulle kuoroasumateriaalille (kuva 40, s.41) kutistuvuus- ja hankaustestit. Lisäksi tein tilkuille erilaisia tahroja, kokeillakseni kuinka tahrat irtoavat materiaalista. Kokeilin myös erilaisia saumaratkaisuja, koska niiden valinta vaikuttaa tuotteen kestävyyyteen käytössä kuin myös kaavoitukseen ja kangasmenekkiin.

Tavoitteena oli saada kuoroasusta pitkäaikainen laadukas tuote. Tuote, jossa on materiaalina sekoitekangas, aiheuttaa pesun kannalta tarkempaa tarkastelua. Kankaassa on seuraavanlainen sekoite: 65 % viskoosia, 30 % polyamidia ja 5 % elastaania.

Hallitsevana ovat viskoosin ominaisuudet, koska sitä materiaalissa on yli puolet. Viskoosin lujuus heikkenee märkänä ja pesun ja kuivauksen yhteydessä tulee välttää ylenmääräistä mekaanista rasitusta (Boncamper 2004, 223). Pesisin tuotteen tästä syystä jopa varovaisella ohjelmalla, vaikka valmistaja antaa pesuohjeeksi 40 normaali pesun. Mikäli tuotteessa on tahroja, käsittelin tahrat sappisaippualla ennen tuotteen koneeseen laittamista. Sappisaippua on erittäin hellävarainen, mutta tehokas tahrannoistaja. Se sisältää nimensä mukaisesti 1-5 % tuoretta naudan sappea.

Polyamidilla on suuri veto- ja hankauslujuus ja se kestää hyvin pesua (Boncamper, 271). Tuote kannattaakin pestä mieluummin usein, kuin liian harvoin, sillä ihosta erittyvä rasva ja hiki voivat kellastuttaa materiaalia. (Boncamper, 272). Polyamidi myös vetää puoleensa muista vaatteista irronnutta väriä. Pesukoneeseen ei siis sovi missään olosuhteissa laittaa yhtä aikaa muita, kuin vaaleita värejä. Polyamidi voi myös kerätä itseensä edellisen koneellisen jäljiltä jääneitä värijäämiä ja nukkaa. Huomasin tämän ikävän piirteen testatessani tilkuilla tahrannoisto-ominaisuuksia. Pesin tilkut kyllä valkoisten kanssa, mutta kun edellinen koneellinen oli ollut tummaa pyykkiä, olin havaisevinani heti pientä pinttymää tilkuissa.

Elastaani lisää liikkumamukavuutta, mutta vaatii tarkkuutta leikkuussa ja ompelussa. Kuoroasukangas joustaa molempiin suuntiin yhtä paljon. Elastaani kohdalla tulee myös muistaa, että huuhteluaineen käyttö on kielletty. Huuhteluaine heikentää elastisuuden ennen pitkää.

KUVA 40. Kuoroasukangasta on saatavana monessa eri värissä (Tenkama 2014-03-03.)

Asustekangas kuvassa 41 on hyvin joustavaa ja sitä voi hyvin pitää molemmin puolin. Kangas ei rispaannu, joten siihen voi jättää leikatun reunan. Kuvassa 42 on kankaan leveyden, 150 cm pituisia vyökaitaleita. Kankaan materiaali on: 60 % puuvillaa, 39 % polyesteriä ja 1 % spandexsia .

Materiaalille kankaan toimittaja on ilmoittanut pesuohjeeksi 30 astetta varovaisella ohjelmalla. Huivimateriaali on hyvin joustavaa neulosta ja miellyttävän tuntuista ihoa vasten. Pussisauma on kaikista järkevin, jotta huivia voi pitää kuinka päin vaan. Ensimmäinen ommel tehdään nelilankaisella simultaanitikillä, jotta jousto saadaan säilymään. Toisen ompelen voi ommella ketjutikillä tai lukkotikillä hiukan ommellessa venyttäen. Mielestäni tästä värilajitelmasta sopisi seurakunnan käyttöön parhaiten punainen, turkoosi, pinkki ja sininen (kuva 43, s.42). Huivikangas leikataan niin, ettei siitä jää yhtään hukkapalaa.

KUVA 41. Huivikangas voi käyttää molemmin puolin (Peräsalmi 2014-05-09.)

KUVA 42. Vyö on helposti laitettava ja väriä antava asuste. Jousto lisää käyttömukavuutta (Peräsalmi 2014-05-13.)

KUVA 43. Tuubihuivikankaan väri vaihtoehdot.

Kyseessä on ns. työvaate, joten on tärkeää testata sen liikkumaväljyys ja toimivuus. Ainakin seuraavat toimenpiteet on testattu:

- käsiä ylös kohotettaessa tunika ei nouse liian ylös
- käsien eteen ja taakse vienti onnistuu vaivattomasti
- kyynärpäitä koukistettaessa ei kiristystä – huom. lauluvihkojen käsissä pitäminen
- kyykistys alas ja kumarrus eteen onnistuu ja näyttää sovelialta

Lastenvaatteiden turvallisuutta koskee kuluttajaturvallisuuslaki SFS-EN 14682 (920/2011) ja koska tuotteiden turvallisuudesta vastaavat ensisijaisesti valmistaja, maahantuoja ja myyjä joudun tämän asian ottamaan suunnittelussani huomioon. Standardi SFS-EN 14682 asettaa vaatimuksia kaikille lasten vaatteissa oleville naruille ja nyöreille. Standardin mukaan 7-vuotiaille ja sitä nuoremmille sekä 134 cm pituisille ja sitä lyhyemmille lapsille tarkoitetuissa vaatteissa ei saa olla nauhoja tai kiristysnyörejä hupussa tai pään alueella lainkaan. Standardi kieltää myös tällaisten vaatteiden valmistamisen ja myymisen. Standardin tavoitteena on ehkäistä kuristumis- tai muuta vaaraa tilanteissa, joissa nauha tarttuu kiinni esimerkiksi leikkikenttävälineeseen, hiihtohissiin, joukkoliikennevälineiden ja hissien oviin tai liukuportaisiin. Suunnittelemassani irtokauluksessa on nauhakiinnitys, joten mikäli sitä ideaa jatkotyöstetään, kiinnitysratkaisu pitää muuttua toisenlaiseksi.

Kuluttajat, jotka ovat ostaneet pikkulapsille vaatteita, joissa on nauhoja tai kiristysnyörejä hupun ja kaulan alueella, voivat itse poistaa ne. Myös vanhempien, jotka tekevät itse lapsilleen vaatteita, kannattaa kiinnittää asiaan erityistä huomiota ja välttää nauhojen ja kiristysnyörien käyttöä varsinkin pienten lasten vaatteiden hupuissa ja pään alueella. Lantion alapuolella helmassa ei saa myöskään olla roikkuvia nauhoja, koska ne voivat tarttua liikkuviin kulkuneuvoihin etenkin isommilla lapsilla. (Standardi SFS-EN 14682.) Tästä nimenomaisesti syystä johtuen jättäisin pienempien kuorolaisien asuista pois kaulaan nauhalla solmitavan irtokauluksen. Nuorilla kuorolaisilla tätä ongelmaa ei ole.

5.3.1 Materiaalien pesutestit ja tahranpoisto

Materiaalin toimittaja on antanut kuoroasukankaasta seuraavat hoito-ohjetiedot:

Pesu: 40 astetta, kutistuvuus 3-5 %

Silitys: 2 pistettä höyryn kera

Kloorivalkaisu kielletty

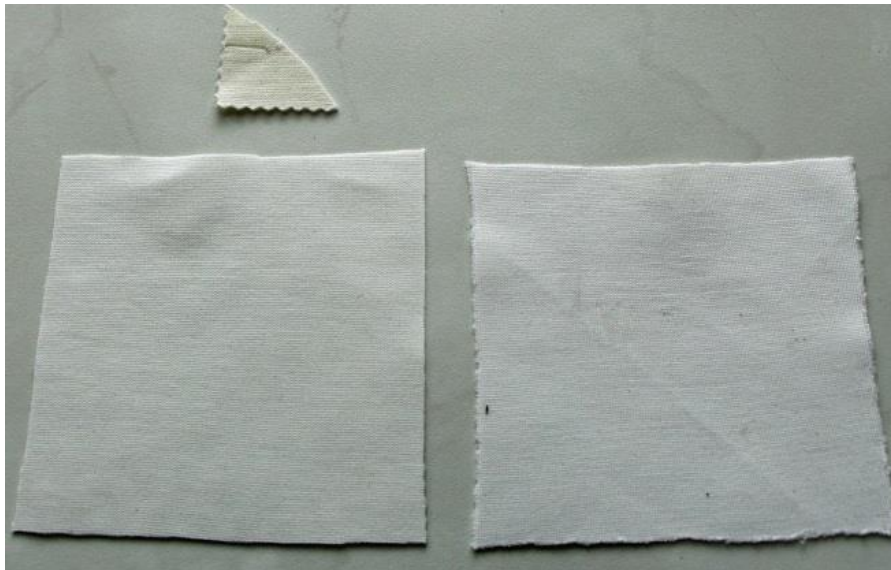
Kemiallinen pesu P

Tein kankaalle pesutestit todellisen kutistuvuuden varmistamiseksi. Kankaalle annettu 3-5 %:n kutistuvuus on mielestäni aika suuri. Pesin kangaspalan 40 asteessa normaalilla pesuohjelmalla. Testi osoittikin viiden prosentin kutistumaa pituussunnassa. Tämä ei mielestäni kuitenkaan aiheuta ongelmia, kun asia otetaan huomioon tuotetta kaavoitettaessa.

Testikangas 10x10 cm

Kutistuvuus leveysuunnassa $\frac{0,2 \text{ cm} \times 100\%}{10 \text{ cm}} = 2\%$

Kutistuvuus pituussuunnassa $\frac{0,5 \text{ cm} \times 100\%}{10 \text{ cm}} = 5\%$

KUVA 44. Oikealla puolella pesty testikangas, kutistuma on silmin havaittava. Yläpuolella pieni pala kuoroasun väriksi valittua kermanväristä kangasta (Peräsalmi 2014-04-30.)

Tahrannoistominaisuuksia testasin muutamalla tavanomaisella tahralla, joita arvelin tuotteen helposti käytössä tulevan. Annoin tahrojen imeytyä kankaassa 1h.

KUVA 45. Tehdyt tahrat: Rasvatahra, mehutahra ja mansikkatahra (Peräsalmi 2014-04-30.)

Tämän jälkeen kostutin kangastilkut vedellä ja hankasin tahrain pintaan sappisaippuaa. Vaikutusaika sappisaippualla oli n.1h. Tilkut on huuhdottu vaikutusajan jälkeen juoksevalla vedellä. (kuva 46, s. 45.)

KUVA 46. Tahrojen näkyvyys sappisaippuapesun jälkeen (Peräsalmi 2014-04-30.)

KUVA 47. Tahrojen näkyvyys konepesun jälkeen (Peräsalmi 2014-04-30.)

Pesin tilkut tämän jälkeen koneessa 40 asteessa normaalilla pesuohjelmalla. Pesutulos kertoi, että rasvatahra on hävinnyt kokonaan, mehutahra näkyi hivenen ja mansikkatahra näkyi vielä selvästi (kuva 47).

KUVA 48. Tahrojen näkyvyys toisen konepesukerran jälkeen. (Peräsalmi 2014-04-30.)

Toisen 40 asteisen konepesunpesun jälkeen mehutahra oli hävinnyt kokonaan, mutta mansikkatahra näkyi vielä. Mansikkatahra hävisi kokonaan vasta käytettäessä Kloriittia. Tilkku likosi hetken miedossa vesi-kloritti-seoksessa. Välttäisin kuitenkin Kloritin käyttöä, koska kankaan toimittajakin sen kieltää. Polyamidiin kloritti vaikuttaa sitä kellastuttaen, joten suosittelen sappisaippuan käyttöä tahrannoistoon. Tahrat saadaan pois huomattavasti helpommin, jos likaantunut kohta puhdistetaan mahdollisimman pian vahingon tapahduttua.

5.3.2 Materiaalin hankauksenkesto

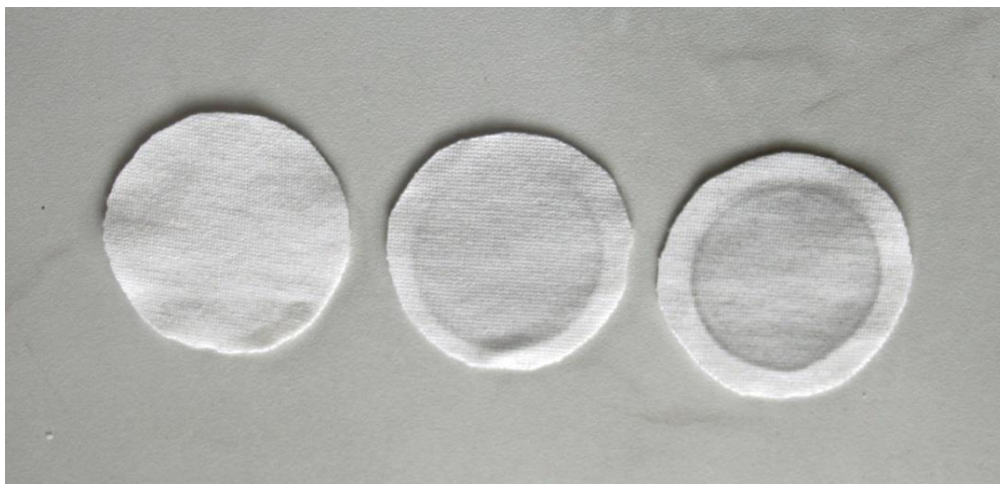
Testasin hankauksenkeston Muotoiluakatemiaan tekstiililaboratoriossa. Tarkistin tuloksen 500, 1500 ja 2500 hankauskierroksen jälkeen. Testitulokset kertovat seuraavaa:

500 hankauskierrosta – ei muutoksia

1500 hankauskierrosta – pieni muutos, jonka huomaa vain valoa vasten katsottaessa

2500 hankauskierrosta – muutos edelleenkin hyvin pieni ja kädellä tunnusteltaessa ei huomaa eroa

Kankaalla on siis erinomainen hankauksenkesto. Saadut tulokset tukevat tavoitetta pitkäikäisestä ja laadukkaasta materiaalista. Kuvassa 49 oikealla olevissa koepaloissa näkyvä musta väri on koneesta johtuvaa värin irtoamista.

KUVA 49. Koepalat hankauskierrosten 500, 1500 ja 2500 jälkeen (Peräsalmi 2014-04-30)

6 KUOROASUN MALLIKAPPALEEN ESITTELY

6.1 Muuntuva kuoroasu

Toivoin tapaavani Ninan sovituksen merkeissä jo ennen pääsiäistä, koska aikatauluni on aika tiukka opinnäytetyöni suhteen. Tapaamisemme ja sovitukset siirtyivät kuitenkin kiireiden vuoksi pääsiäisen jälkeen. Pääsimme sovittamaan valmista mallikappaletta valitusta materiaalista huhtikuun lopulla.

Alotimme sovituksen sovittamalla asuun jo aiemmin valmistamiani lisäosia, joita olin näyttänyt aiemmin jo kuoronjohtaille. En ole jatkanut lisäosien työstämistä eteenpäin, koska mallini eivät kuoronjohtajien puolelta olleet välttämättä niitä halutuimpia. Pyysin Ninaa kertomaan rehellisesti oman mielipiteensä malleista. Kuvan 30 keepistä hän ei pitänyt, siitä eivät pitäneet myöskään kuoronjohtajat.

KUVA 50. Keepin malli ei miellyttänyt (Peräsalmi 2014-04-24.)

Kuvassa 51 on myös keeppi ja tästä mallista Nina piti. Ajatuksena tässä oli, että tämän mallin voisi valmistaa kaksinkertaisena niin, että molemmat puolet olisivat eriväriset. Kuoronjohtajat eivät tätä mallia jatkokehitettävien listalle laittaneet. Nina kertoi pitävänsä myös irtokauluksesta, joka myös valmistettaisiin molemmin puolin käytettäväksi (kuva52).

KUVA 51. Keeppi joka sai Ninalta hyväksynnän (Peräsalmi 2014-04-24.)

KUVA 52. Irtokaulusta Nina pitäisi myös (Peräsalmi 2014-04-24.)

Kokeilimme asua myös kaulahuivilla ja tuubihuivilla (kuvat 53 ja 54). Molemmat ovat hyvin toimivia asusteita vaalean kuoroasun värittäjänä. Tästä olimme Ninan kanssa samaa mieltä.

KUVA 53. Asustaminen kaulahuivilla
(Peräsalmi 2014-04-24.)

KUVA 54. Tuubikaulahuivikokeilu
(Peräsalmi 2014-04-24.)

Mielestäni korut (kuvat 55 ja 56) ovat myös hyvä keino kuoroasun asustamiseen. Korut saisivat olla kooltansa reiluja, jotta haluttu lisäväri ja piristys olisi havaittavissa. Papeillahan on käytössä jumalanpalvelusassa iso kaularisti, joka oli esillä kuvassa 17, s.24. Miksipä ei myös lapsilla voisi olla jokin lapsekas koru, vaikkapa itse pujotellut helmet. Pojat tänä päivänä mielestäni ovat myös rohkeita korujen käyttäjiä.

KUVA 55. Turkoosi kaulanauha
(Peräsalmi 2014-04-21.)

KUVA 56. Vihreä kaulanauha
(Peräsalmi 2014-04-21.)

Kokeilin asustamista myös nauhojen avulla (kuvat 57). Lopputulos on Ninankin mielestä kaunis, mutta kuinka tämä toteutetaan lapsien kohdalla? Tätä ideaa tarvitsisi kehittää lisää, jotta se toimisi, jo pukemisenkin kannalta. Alaosana on käytetty mustia legginssejä.

KUVASARJA 57. Nauhalla saa uutta ilmettä helposti (Peräsalmi 2014-04-24.)

KUVA 62. Tuubihuivi valitusta materiaalista (Peräsalmi 2014-05-04.)

Valmistin tuubihuivia korkeana ja kapeana ja pitkänä mallina. Kuvan 62 korkean mallin voi venyttää vaikka hartioille asti. Lasten päällä kuvassa 35, s.38 on pitkä malli, jota voi kieputtaa kaulan ympärille.

Havahduin itsekin siihen, kuinka paljon erilaisia mahdollisuuksia asuun saadaankaan pienillä muutoksilla ja lisäosilla. Vaalean värin valinta pukuun tuntuu erittäin perustellulta ja oikealta ratkaisulta. Suunnittelun peruselementit: väri, muoto, koko ja materiaali alkavat olla mielestäni koossa.

Papnekin (1970) mukaan muotoilun tulee olla mielekästä. Hänen mielestään tuotteen funktio on monisyinen ja kaikkien osatehtävien on pelattava yhteen.

Nina kertoi pitävänsä mallista ja piti erityisesti viimeisestä kokonaisuudesta, johon pyysin häntä pukemaan ylleen lilat sukkahousut ja lilan nauhan hieman vyötärölinjan yläpuolelle. Kuvat 63 ja 64 ovat otettu Petros Sasakin maalaaman freskon edessä Kuopion ortodoksisen seurakunnan seurakuntatalolla. Kuoro esiintyy usein juuri tällä paikalla.

KUVA 63. Valmis malli asustettuna nauhalla ja sukkahousuilla (Peräsalmi 2014-04-24.)

KUVA 64. Tunika asustettuna värikkäillä sukkahousuilla (Peräsalmi 2014-04-24.)

Olen tehnyt kuvat 65 ja 66 s.52 Photoshop- ohjelmalla .Olen kopioinut Ninaa niin, että muodostuu "kuoro". Kuvista saa käsityksen miltä kuoro näyttää tutuimmissa esiintymispaikoissa katedraalissa ja seurakuntatalolla.

KUVA 65. "Kuoro" Petro Sasakin freskon edessä (Peräsalmi 2014–05-08.)

KUVA 66. Pyhän Nikolaoksen katedraaliin kuvattu "kuoro" (Peräsalmi 2013–1-23.)

Sofian ja Eijan asut (kuvat 68 ja 69) valmistettiin heidän toiveidensa mukaan. Kriteereithän oli riittävä pituus, hihat väljät ja noin kynärpäähän ulottuvat. Taskut tulevat molempiin sivusaumoihin ja ne mitoitettiin ääniraudan koon mukaan. Otin heistä mitat, suunnittelin mallit ja valmistin harjoituskankaasta ensimmäiset versiot. Sovitusmuutosten jälkeen he valitsivat materiaalit joista asut valmistettaisiin. Materiaalit tilasin Tekstiilipalvelusta, josta myös asustekangas on.

KUVA 68. Kanttori Sofian asu
(Peräsalmi 2014-05-16.)

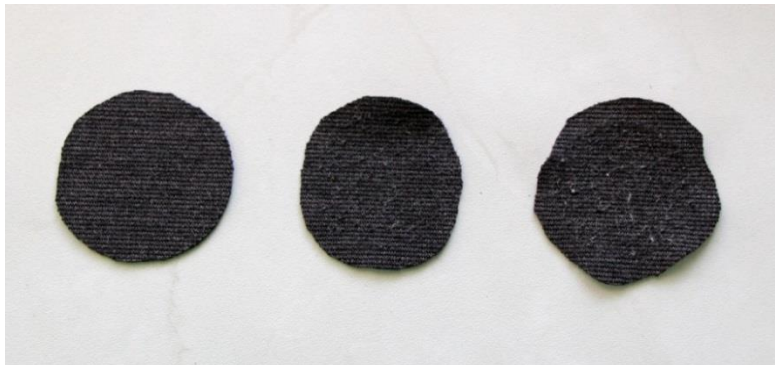
KUVA 67. Kanttori Eijan asu
(Peräsalmi 2014-05-02.)

Sofia valitsi materiaaliksi pellavan ja väriksi raikkaan vaalean turkoosin (kuva 70). Pellava on mielestäni kesämateriaali, mutta onhan kesä jo ovella. Pellava ei hiosta kuumalla ja se on helppo pestä. Huonoja ominaisuuksia sillä on rypistyvyys, eivätkä rypyt oikene itsestään. Sofia juuri toimii kuoronjohtajana mm. lapsikuorolle ja hänen valisemansa turkoosi väri sopii hyvin yhteen lasten turkoosien kaulahuivien kanssa.

KUVA 70. Väri vaihtoehdot pellavalle. (Peräsalmi 2014-05-02.)

Kanttori Eijan kangas, josta kokeiluversio tehtiin, oli hyvin edullinen. Hankaukset osoitti materiaalin olevan erittäin heikko hankauksenkestoltaan. Viidensadan hankauskierroksen jälkeen testitilkku oli jo silminnähtävällä nyppyyntynyt. Suosittelinkin hänelle työasukan-kaaksi samaa kangasta, josta lasten asu valmistettiin. Väri vaihtoehtoja on paljon, myös harmaa, josta hän pitää.

KUVA 69. Eijan tunikamateriaalin hankaukset osoitti, että materiaali nyppyyntyy herkästi (Peräsalmi 2014-04-30.)

6.1.1 Saumaratkaisut

Saumaa kannattaa ommella 100% polyesterilangalla nelilankaisella simultaanitikillä. Tikki on erittäin joustava. Kangas joustaa molempiin suuntiin ja vaatii paljon myös saumoilta. Lapset pukevat ja riisuvat vaatteita vauhdikkaasti, joten ompeluiden tulee joustaa hyvin.

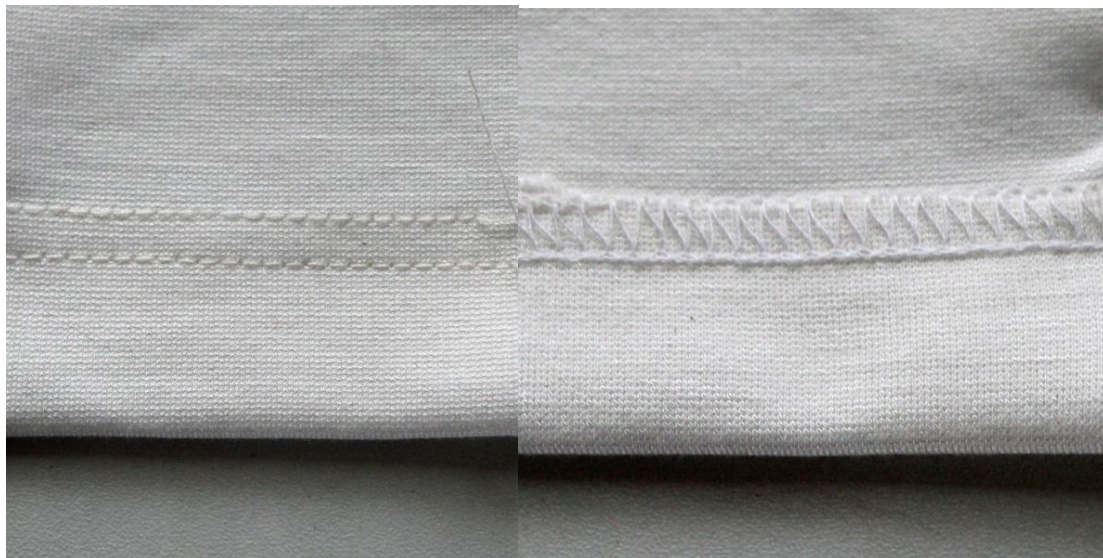

KUVA 71. Sauma on ommeltu nelilankaisella joustavalla simultaanitikillä (Peräsalmi 2014-04-30.)

KUVA 72. Sauma päältäpäin (Peräsalmi 2014-04-30.)

Helman ompeluun ei mielestäni ole, kuin yksi oikea vaihtoehto, tasosaumaommel. Kysessä on alapeitetikki, joka kuuluu ketjutikkeihin eli tikki siis joustaa. Kuvassa 73 vasemmalla puolella on kuvattuna kankaan oikea puoli. Tikki on siisti molemmilta puoliilta kangasta.

KUVA 73. Helman ompelu tasosaumaompeleella oikealta ja nurjalta. (Peräsalmi 2014-04-30.)

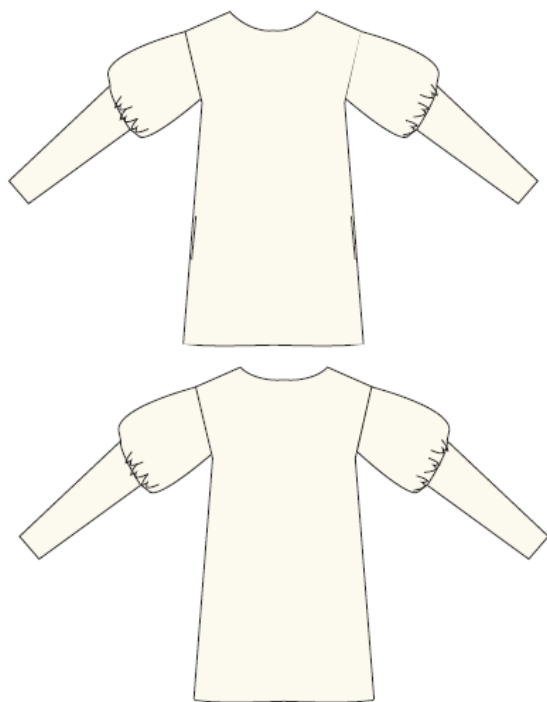
KUVA 74. Pääntieompeleen kokeilu (Peräsalmi 2014-04-30.)

Kuvassa 74. on nähtävillä kokeilu pääntien ompelusta tasosaumakoneella. Tikki olisi joustava, mutta nauhapäärme näyttää arkiselta. Pääntien ompeluun valitsin muotokaitalella huolitellun pääntien.

6.1.2 Mallistolakana ja tuotekortit

Seuraavilla sivuilla 56 – 57 on Illustratorilla tekemäni mallistolakana, tuotekortti ja materiaalikortti. Näiden tekeminen on hyödyllistä, sillä nämä toimivat työskentelyn tukena jatkossa valmistuksen yhteydessä.

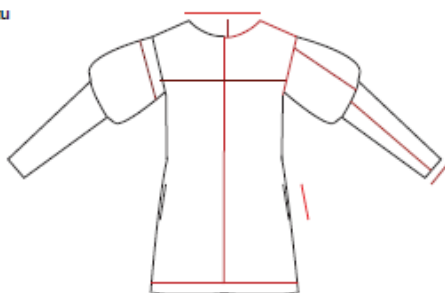
MALLISTOLAKANA: KUOROASU	Suunnittelija: Kaarina Peräsalmi 5.5.2014
Koot: 104 -164	K/S 2014
Valmistaja: Savon ammatti- ja aikuisopisto	

TUOTEKORTTI: KUOROASU	Suunnittelija: Kaarina Peräsalmi 5.5.2014
Koot: 104 -164	K/S 2014
Valmistaja: Savon ammatti- ja aikuisopisto	

Näytekoko	140 cm
KE pituus	80
KT pituus	86
Olan pit.	14,5
Hihan pit.	20
Resorin pit	19
Taskuns. pit.	10
Kädentien kork.	18
Ke-syvyys	4
Kt-syvyys	2
Päntien lev.	17
Helman lev.e.	57
Helman lev.t.	54
Resorin lev. 1/2	6

Etu

Nelilankainen
simultaanitikki

514

Kolmilankainen ketjutikki
- alapeitetikki

406

Kaksilankainen lukkotikki

301

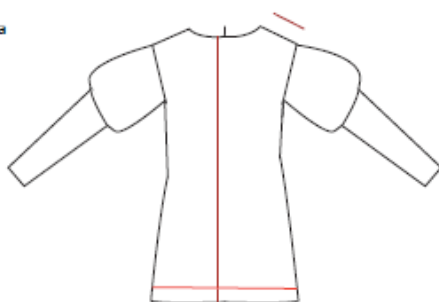

Korkea kaulahuivi

Korkea kaulahuivi	Pitkä kaulahuivi
1/2 lev. 40 cm kork. 60 cm	1/2 lev. 70. cm kork. 45 cm

Taka

Pitkä kaulahuivi

MATERIAALIKORTTI: KUOROASU	Suunnittelija: Kaarina Peräsalmi 5.5.2014
Koot: 104 -164	K/S 2014
Valmistaja: Savon ammatti- ja aikuisopisto	

Kankaan toimittaja: Materials

Materiaalitiedot tunika

65 % viskoosi

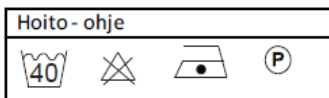
30 % polyamidi

5 % elastaani

29 euroa/m

Ompelulanka, 500m, helmenvalkoinen (Aspo 1000)

Saumurilanka, Classic, 4500 m, luonnonvalkoinen (väri 1029)
Kangastukku

Kankaan toimittaja: Tekstiilipalvelu Oy

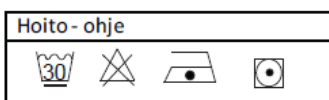
Materiaalitiedot kaulahuivit

60 % puuvilla

39 % polyesteri

1 % spandex

4.90 euroa/m +alv

6.2 Arvio valmistuskustannuksista

Vaikka sarjomista Grafis-kaavohjelmalla ei tehty tässä vaiheessa, materiaalimenekki voitiin luotettavasti laskea perinteisin menetelmin asettelemalla kaavat kankaalle. Laskin materiaalimenekin niin, että käytin lapsista ottamiani mittoja apuna oikean koon selvittämiseksi. Kuoroasukangasta näihin seitsemään kokoon menee yhteensä 9 metriä. Tässä pitää kuitenkin huomioida se, että kangas kuituu pituussuunnassa 5 %. Kangasta pitää täten hankkia 9m 45 cm. Hinta kuoroasun valmistuksen osalta on sovittu 18,00 €/kpl.

Koko	kpl
104	2
116	2
134	1
140	1
164	1

Kuoroasun kappalehinnan laskentaperusteet.

Kangas menekki 7 asua	+ kutist. vara	Kankaan hinta 29,00 €/m	Valmistuskust. 18,00€/ kpl	Yht.	Hinta/kpl
9 m	0,45 cm	274,05 €/7 kpl	126 €/7 kpl	400,05€	57,15€

Kuoroasun hinnaksi tuli näin laskien 57,15€/kpl. Hinnassa on huomioitu ompelulankakustannukset, mutta ei mahdollisia materiaalien toimitusmaksuja.

Asustekankaan menekki laskettiin niin, että jokaista kuoroasua kohti tulee kolme eriväristä huivia. Huivmalleja on kaksi, korkea ja pitkä. Väiden kangasmenekki on laskettu kolmella vyöllä pukua kohti.

Huivik. 1.	Huivik. 2.	Huivik. 3.	Vyökangas	Yht.kangasta	Hinta	Yht.
2,8 m/ 7kpl	2,4 m/7kpl	2,8 m/7kpl	1,30 m/21 kpl	9,3m	6,10 €/m	56,73 €

Valmistuskustannukset huivien osalta ovat 1.00€ /kpl. Hinta sisältää ompelulangan. Hinnassa ei huomioitu mahdollisia materiaalin toimituskustannuksia. Asusteiden yhteishinnaksi tuli 21,00 euroa/ 7 kuoroasua. Taulukkoon sivulle 60 on laskettu kustannukset 7, 14 ja 21 asulle.

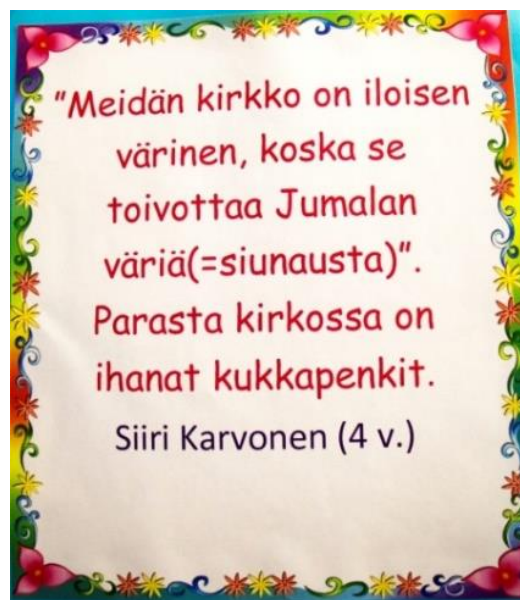
Kappalemäärä	Hinta yhteensä	asusteet
7 kuoroasua	400,05€	56,73€
14 kuoroasua	800,10€	113,46€
21 kuoroasua	1200,15€	173,19€

Kuoroasuihin laitetaan hoito-ohje laput ja kokomerkinnot. Lisäksi suunnitellaan lapsille helpompi koon tunnistamismerkintä. Tämä merkintälappu tulee keskelle taakse alavaran reunaan, mistä se on helppo havaita.

Käydessäni kirkolla toukokuun alussa löysin seurakuntasalin seinältä seurakunnan lasten piirtämiä piirustuksia, kuvassa 75 on yksi niistä. Heillä oli ilmeisesti ollut aiheena juhla-kirkko ja Pyhän Nikolaoksen katedraalin 110 -vuotis juhluvuosi. Olipa joukossa viehättävä kirjoituskin (kuva 76). Eihän tällaisesta voi kuin tulla iloiselle mielelle.

KUVA 75. Piirustus seurakuntatalon seinällä (Peräsalmi 2014-05-09.)

KUVA 76. Taulu seurakuntatalon seinällä (Peräsalmi 2014-05-09.)

7 PÄÄTTÖANALYYSI

7.1 Kuoroasun mallin arviointi

Asu soveltuu mielestäni hyvin värinsä puolesta moniin seurakunnan juhliin, onhan valkoinen käytetty väri. Asu on helposti muunneltavissa lisäasusteilla, joilla myös saadaan väriä. Lisäasusteiden lopullisia värejä pohdittaessa voi ottaa huomioon liturgiset värit, vaikka värisäännöt sinällään eivät kuorolaisia koskekaan.

Kokosin yhteen reflektointiryhmäläisten mielipiteitä kuoroasusta ja lisäasusteista. Näytin heille valmiin mallin ja lisäasusteet protoversioina ja/tai kuvina. Anna-Liisa Vainiomäen kanssa pohdimme asun puhdistettavuutta ja erityisesti tahrannoistotratkaisuja. Hän piti asun mallia ja väriä hyvänä. Asusteista mieleisimpä hänelle olivat kaulahuivit ja värikkään nauhan ja sukkahousujen yhdistelmä. Materiaali oli hänestä tarkoitukseen sopiva.

Kanttorit pitivät kaikki mallia ja sen materiaalia hyvänä. Lisäasusteista toimivimpina he pitivät huiveja ja kauneimpana nauhaa hihansuussa. Värikkäät sukkahousut ja nauha vyötäröllä yhdistelmä oli myös heidän mielestään toimiva. Asusteväreistä parhaimpana he pitivät sinistä ja punaista.

Asun sivulinjan muotoa herätti keskustelua. Mallikappale on sivusta hivenen vyötäröity ja siten vaikutelma tyttömäinen. Miten tämä sopisi pojille? Päädyin muuttamaan kaavan sivulinjan vyötärön kohdalta suoraksi, jotta sama malli sopisi vielä paremmin myös pojille. En näkisi helman viistotusta huonona ratkaisuna, ovathan pojat tottuneet ponomarien pukujen helmasta viistottetuihin stikareihin. Pojilta mallia kysyttäessä he nyökyttelevät päätänsä hyväksyvästi. Valmistin viimeisen kokeiluversion ylöspäin levenevällä resorilla. Kaavamuutos on hyvä, sillä se antaa käsivarren osalle lisää tarpeellista liikkumaväljyyttä.

Reflektointi- ja arviointiryhmä jäsenet, joilta olen saanut palautetta matkan varrella ovat kanttorit:

Sofia Laukkanen

Eija Honkaselkä

Anita Lintu

Elia Pietarinen

Kirkkoherra Timo Honkaselkä

Seurakuntas sihteeri (emerita) ja puvustonhoitaja Anna-Liisa Vainiomäki

Ikonimaalarit käsityöläiset ja kuorolaiset :

Raija Koistinen, Kirsi Lehto, Faina Miettinen, Auri Rainema, Leena Rapp, Maria Räsänen, Pirkko Tenkama.

7.2 Toimeksiantoprosessin arviointi

Kuoroasun mallin ollessa nyt valmis on hyvä verrata lopputulosta asulle toimeksiannon alussa astettuihin tavoitteisiin. Vastaako tuote haluttuja vaatimuksia? Vertailukuvio 4. löytyy sivulta 19.

- Kuorolaulu on tärkeää ja ”meidän porukka”, laulaa kuorossa.
- Asu sopii tämän päivän ortodoksiseen kirkkoon, jossa on iloa, tämän ajan lapsia ja jotka haluavat laulaa kuorossa.
- Asu tuo yhteenkuuluvuuden tunnetta, koska on samanlainen kaikilla. Asu on samalla sekä lämminhenkinen, reipas, että rento. Asusteilla lisätään iloisuutta
- Asu on mukava pitää ja helppo pukea joustavuutensa ja väljän mallinsa ansiosta.
- Hihamalli on sellainen, ettei se ei niin helposti likaannu ruokaillessa.
- Luonnonvärisen värinsä ansiosta se sopii hyvin kaikkiin seurakunnan tilaisuuksiin.
- Yksi malli jota on helppo käyttää tarpeen mukaan.
- Taskut löytyvät molemmista sivuista.
- Lisäasusteilla saadaan väriä ja lämmikettä.
- Lapset voivat asussa vapaasti liikkua ja materiaali on sen verran paksua, että alla olevien vaatteiden väri ei kuulla läpi.
- Materiaali laskeutuu kauniisti takertumatta. Hihojen resoriosuuden kiinteys vielä tarkastelussa, ei saa puristaa.
- Tunika ja asusteet ovat konepestävät ja kestävä hyvin käyttöä.
- Asusteilla voi noudattaa liturgisia värejä. Asusteet ovat rentoja, eivätkä ne haittaa liikkumista. Värit ovat raikkaita, puhtaita värejä ja antavat voimaa.
- Malli ja väri ovat ajattomat.

7.3 Kuoroasun valmistuksen jatkotoimenpiteet

Isä Timo on antanut minulle tiedon siitä, kuinka etenemme kuoroasun suhteen.

Seurakunta tilaa kuoroasuja 20 kappaletta. Ennen tilausta selvitetään, montako kappaletta mitäkin kokoa tarvitaan.

Tilaus tehdään, kun mallikappale on arvioitu ja mahdolliset muutokset siihen tehty. (Honkaskelkä, T. 2014-05-17.) Kuoroasut valmistetaan Savon ammatti- ja aikuisopistossa alkusyksyn aikana niin, että puvut valmistuvat marraskuun kuorotapahtumaan mennessä.

8 LOPUKSI

Aloitin työskentelyni tutustumalla Kuopion ortodoksiseurakuntaan, sen toimintaan ja siellä työskenteleviin henkilöihin. Valtaosan projektin ajasta tein yhteistyötä kuoronjohtajina toimivien kanttoreiden kanssa. Mukana oli myös seurakunnan toiminnassa aktiivisesti mukana olevia henkilöitä. Heiltä sain tärkeää tietoa siitä, millainen lasten ja nuorten kuoroasu voisi ja pitäisi heidän mielestään olla.

Tutustuin kirkkoteksteihin Kuopion ortodoksiseurakunnassa ja kirjallisuuden ja internetin kautta sain lisätietoa väreistä, symboliikasta ja toimitusasuista. Leena Säppi Suomen ortodoksisesta kirkkomuseosta luovutti käyttööni aiheeseen liittyvää ajankohtaista materiaalia, josta oli hyötyä raporttia kirjoittaessani.

Tavoitteena oli suunnitella Kuopion ortodoksisen seurakunnan lapsikuorolle toiveiden mukainen kuoroasu. Tavoitteena oli myös työelämäyhteyksien luominen ja valmistuksen suunnittelu ja toteutus ammatillisen projektityön yhteyteen työpaikallani syksyllä 2014.

Kuoroasuun tuli löytää paras mahdollinen materiaali ja laskea kustannuksia. Halusin hyödyntää nykyaikaisia alamme suunnittelu- ja kaavaohjelmia kykyjeni mukaan. Grafis-kaavaohjelman käyttö ei ollutkaan ihan yksinkertaista. Oppitunnit tästä sijoittuivat myös loppukävääseen, enkä ehtinyt harjoitella ohjelmaa tarpeeksi. Tämä vei suuren osan aikaa raportoinnilta. Kaavat ovat kuitenkin kuositeltu Grafis-ohjelmalla ja sarjonta on työn alla. Prosessi tältä osin jatkuu opinnäytetyön jälkeenkin. Voin kehittää taitojani itsenäisesti ja olen siitä kiinnostunut.

Illustratorin käyttö vei myös paljon aikaani, mutta olen kuitenkin tyytyväinen lopputulokseen. Esityskuvat, materiaalikortit ja tuotekortit ovat ohjelmalla esitettynä paljon siistimpiä ja tarkempia, kuin käsiversiot olisivat. Kommunikointi tilaajan ja valmistajan välillä on helppoa selkeän materiaalin avulla. Tavoite, jonka ohjelmankäytölle asetin, tuli saavutetuksi. Mikäli tämä kyseinen ohjelma joskus hankittaisiin oppilaitokseemme, olisin innokas jatkamaan työskentelyä ja opiskelua sen parissa. Voisin hyödyntää sitä myös omassa opetuksessani.

Kun nyt katson kuvista valmista kuoroasua Ninan päällä, olen tyytyväinen. Saamani palaute siitä on ollut myönteistä. Materiaalien kustannusarviot on selvitetty ja materiaalin saatavuus varmistettu niin kuoroasuun, kuin lisäsuihinkin. Mielestäni materiaalivalinnat ovat onnistuneet ja olen voinut perustella valinnat ja tehdyt ratkaisut. Työ tullaan toteuttamaan suunnitelmien mukaan tulevan syksyn aikana ja pääsen kokeilemaan opiskelijoiden kanssa mitä on työelämän kanssa yhdessä tekeminen.

Myös kanttorit saivat asunsa ja voivat hyödyntää jatkossa haluamansa mukaan saatuja ideoita materiaaleista ja malleista. Toivon tältä osin jatkumoa yhteistyöllemme, mikäli tarvetta ilmenee.

Reflektointiryhmältä saatu palaute työn aikana on ollut ensiarvoisen tärkeää. Menetelmä, jossa yhteistyökumppanit ovat mukana koko prosessin ajan toimi mielestäni tässä hyvin. Asettamani tavoite tuli kaavojen sarjontaa lukuun ottamatta täytetyksi. Tämä puute on kuitenkin korjattavissa, eikä se vaikuta tuotteen valmistukseen myöhemmässä vaiheessa.

Opinnäytetyöprosessi on ollut haastava. Varasin aikaa ehkä kuitenkin liian vähän, koska aikatauluttamisessa on ollut omat haasteensa. Kanttoreiden tapaaminen ei ole ollut ihan vaivatonta heidän liikkuvan työnsä vuoksi. Lisäksi minulla on omat työni ja opiskeluni.

Olen saanut tämän työn myötä tutustua ortodoksisen seurakunnan toimintaan. Jumalanpalveluspukujen käyttöön tutustuminen oli mukaansatempaavaa ja värit vievät minut yleensä aina mukanaan. Olisin halunnut perehtyä aiheeseen vieläkin enemmän. Tästä jää kipinä jatkaa historiallisten pukujen maailmaan opiskelijoiden kanssa. Käydessäni ortodoksis seurakunnan seurakuntatalolla viime viikolla, aina niin avulias vahtimestari Eero Hyvärinen pysäytti minut ja kysyi, kuka voisi hänelle uuden työasun valmistaa. Tämä kysymys luo uskoa tulevaisuuteen ja yhteistyömme jatkumiseen lähitulevaisuudessa. Käyntini seurakuntatalolla on siis laitettu merkille ja matka jatkuu.

9 LÄHTEET JA MUU AINEISTO

ANTTILA, Pirkko. 2005. Realistinen evaluaatio ja tuloksellinen kehittämistyö. Artefakta 19. Hamina: Akatiimi Oy.

ANTTILA, Pirkko. 2005. Ilmaisuu, Teos, Tekeminen ja TUTKIVA TOIMINTA. Artefakta 16. Hamina: Akatiimi Oy.

ANTTILA, Pirkko. 1993. Käsityön ja muotoilun teoreettiset perusteet. Porvoo: WSOY.

BONCAMPER, Irma. 2004. Tekstiilioppi. Kuituraaka-aineet. Hämeenlinna: WSOY.

COPYRIGHT © 2013 Helsingin ortodoksinen seurakunta. Saatavissa: <http://www.helsingin.ortodoksinen.seurakunta>

DÖLLEL, H. ja EBERLE, H. 2002. MUOTI piirtäminen, VÄRI ja TYYLI. (Suom. Raija Tähtiö.) 1.-2. painos. Helsinki: WSOY.

HAGELSTAM, Katja. Uspenskin katedraali - Helsingin ortodoksinen seurakunta [digikuva.] Sijainti: <http://Kuvahos.fi/uspenskin-katedraali>

HONKASELKÄ, Timo. Kirkkoherra. Kuopion ortodoksinen seurakunta. Suullinen tiedonanto 2014-05-17.

KEEPPI. Saatavissa: <http://turkki.vuodatus.net/lue/2007/10/keeppi>

KUOPIOIN PYHÄN NIKOLAOKSEN KATEDRAALI 2008. Hirvonen, s., Barsokevitch, v., Ikäläinen, T., Martiskainen, P., Paavo Perolan arkisto, Vänskä, P.

OKULOV, Sirpa. 2014-04-13. "Virpominen on ortodoksinen perinne". Saatavissa: <http://ortodoksi.net/ortodoksi/blogi/uutiset/2014/04/13/kirkon-kasvatusasioista-vastaava-virpominen-on-ortodoksinen-perinne/>

PAPANEK, Viktor 1985. Design for the real World. Chicago, Ill.: Academy Chicago Publishers.

PIETARINEN, Rauno. 2012. Rovasti Rauno Pietarisen artikkeli liturgisesta kierrosta. Saatavissa: <http://www.ort.fi/kirkkotutuksi/liturginen-vuorokausi> <http://>

PYYKKÖNEN, Petja. 2014. Junalanpalveluspuvut. Julkaisussa KALINEN Kimmo ja PÖSSI Jaso (toim.) Pyhäkön käsikirja. Joensuu: PunaMusta Oy.

PYYKKÖNEN, Petja [digikuvat]. Saatavissa: <http://www.ortodoksi.net>

Savon ammatti- ja aikuisopisto. Saatavissa: <http://www.sakky.fi/fi/Sivut/koti.aspx>

SFS-EN 14682. Nyörit lasten vaatteissa 2012. Saatavissa:
<http://www.tukes.fi/fi/Toimialat/Kuluttajaturvallisuus/Tavaroiden-turvallisuusvaatimuksia/Tekstiilit/Nyorit-lastenvaatteissa/>

STURM, Päivi ja SÄPPI, Leena 2008. Flora ja Fauna. Jyväskylä: Gummerus.

SÄPPI, Leena. (2014-05-09) Ortodoksiset liturgiset värit kirkkoteksteileissä, Miten kirkkokuoro pukeutuu, Jumalanpalveluspuvut [Sähköpostiviesti]. Vastaanottaja Kaarina Peräsalmi. [Tulostettu 2014-05-09.]
 Sijainti: tekijän arkistot.

TALJAKKA, Harri 2013. Väestökatsaus 2013. Saatavissa:<https://www.ort.fi/keskusrekisteri>

TEKSTIILI_JA VAATETUSALAN PERUSTUTKINTO 2009. Määräys 6/011/2009. Opetushallitus. Saatavissa:http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/opetussuunnitelmien_ja_tutkintojen_perusteet/ammattillisten_perustutkintojen_tarkistaminen/103/0/hyvaksytyt_perustutkinnot_2009

THOMENIUS, K., KIISKI, P., KONONEN, L., NIKKANEN, H., PENNANEN, P., PURMONEN, M Jumalanäidin ikonit The Icons of Our Lady.1984. Pieksämäki: Sisälähetykseuran kirjapaino Raamattutalo.

VALKEAPÄÄ, Leena. SALMELA, U., BONELIUS, E 1997. Taidehistorian sanasto. Jyväskylän yliopisto. TAIKU/Taidehistoria. Saatavissa: <https://www.jyu.fi/hum/laitokset/taiku/.../sanasto.pdf>

VUOSIKERTOMUS 2013. Kuopion ortodoksinen seurakunta. Saatavissa:

TAUSTA-AINEISTOT

Diakonin, papin ja piispan liturgiset vaatteet. Saatavissa:
http://ortoboxi.fi/opettaja/jpvaatteet_suppeampi.pptx

Jumalallinen liturgia. Saatavissa: http://www.ortoweb.fi/Sissonen/liturgia.htm#Liturgian_historiasta

LAINEN, Lauramaria 1997. Värien viestit värien tehokas käyttö informaation välityksessä. Opinnäytetyö. Saatavuus:
https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/29872/Laine_Lauramaria.pdf?sequence=1

MÄKINEN, H., ANTIKAINEN T., ILMARINEN R., TAMMELA E., HURME, M. 1996. Toimiva työ- ja suojavaatetus. Työterveyslaitos, Helsinki.

ORTODOKSISEN KIRJALLISUUDEN JULKAISUNEUVOSTO 2010. 12 Ikkunaa ortodoksisuuteen suomessa. Hämeenlinna: Maanhenki Oy.

PAJARI, Helpe. Venum. Luovaa työtä ja eläviä tuotteita. Saatavissa:
<http://www.venum.fi/suomi/venum.html>

PEACOCK, John 2009. Children`s Costume, The Complete Historical Sourcebook. London: Thames & Hudson Ltd.

PIISPA Arseni 2010. Pääsiäismunat Ylösousemuksen symboli. Helsinki:Maanhenki Oy

PÖLLÄNEN, Sinikka. Muotia kautta aikojen: Egyptistä 2000-luvulle. Saatavissa: http://www.kaspaikka.fi/savonlinna/sinikka_pollanen/0muoti-kautta-aikojen.fi

SAARINEN, Tuija. Katsaus katoliseen ja ortodoksiseen maailmankuvaan. Saatavissa: wanda.uef.fi/TuijaSaarinen

Värien merkitys 2007. Tämä oppimisasiho on tehty opetusministeriön rahoittaman Virva-hankkeen aikana Helsingin palvelualueen oppilaitoksessa 2007. Saatavissa: verkkohelpa.edu.hel.fi/varien_merkitys.pdf